

Rynek pracy w województwie opolskim w latach 2010–2021

Labour market in Opolskie Voivodship in the years 2010–2021

Urząd Statystyczny w Opolu Statistical Office in Opole

Opole 2022

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Opolu, Opolski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Opole, Opolski Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem
supervised by

Janiny Kuźmickiej

Zespół autorski

Editorial team

dr Agnieszka Dembicka-Niemiec, Małgorzata Kania, Elwira Kunicka, Maria Mołodowicz, Joanna Rakowska,
dr hab. Edyta Szafranek-Stefaniuk

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Izabela Wieszczyk

ISSN 1509-9016

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://opole.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

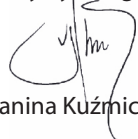
Urząd Statystyczny w Opolu przekazuje Państwu kolejną edycję publikacji prezentującej zagadnienia rynku pracy w województwie opolskim.

Tegoroczna edycja zawiera komentarz analityczny uwzględniający następujące działy tematyczne: aktywność ekonomiczna ludności, pracujący, bezrobocie rejestrowane, wynagrodzenia i świadczenia społeczne, warunki pracy. Opracowanie uzupełniono wykresami, a także kartogramami obrazującymi rozkład i natężenie wybranych zjawisk w województwie. Publikacja zawiera identyfikację przestrzennego zróżnicowania sytuacji na rynku pracy w układzie powiatów w latach 2010–2021, określoną przy wykorzystaniu taksonomicznej metody wzorca rozwoju.

Publikacja dostępna jest w formie książkowej oraz na stronie internetowej Urzędu <http://opole.stat.gov.pl>, gdzie zostały również umieszczone tablice statystyczne opracowane w programie MS Excel dla poszczególnych obszarów tematycznych, które stanowią integralną część publikacji.

Oddając do rąk Państwa opracowanie obejmujące zagadnienia dotyczące rynku pracy wyrażam nadzieję, że zainteresuje ono szerokie grono odbiorców oraz zaspokoi potrzeby informacyjne użytkowników.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Opolu

Janina Kuźmicka

Opole, listopad 2022 r.

Preface

The Statistical Office in Opole provides you with the next edition of the publication presenting the issues of the labour market in Opolskie voivodship.

This year's edition includes the analytical commentary covering the following thematic sections: economic activity of the population, employed persons, registered unemployment, wages and salaries and social benefits, working conditions. The study has been supplemented with charts and cartograms showing the distribution and intensity of selected phenomena in the voivodship. The publication contains the identification of the spatial differentiation of the situation on the labour market by powiats in the years 2010–2021, determined by using a taxonomic method of development pattern.

The publication is available in book form and on the Internet site of the Office <http://opole.stat.gov.pl> where statistical tables have been placed, compiled in the MS Excel programme for individual subject areas, constituting an integral part of the publication.

Presenting this study covering issues related to the labour market, I hope it will be of interest to a wide audience circle and will satisfy the users' information needs.

Director
Of the Statistical Office in Opole

Janina Kuźmicka

Opole, November 2022

Spis treści

Contents

	Strona Page
Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych	8
Symbols	
Ważniejsze skróty	8
Major abbreviations	
Synteza	9
Executive summary	12
Aktywność ekonomiczna ludności	15
Economic activity of the population	
Pracujący	21
Employment	
Bezrobocie rejestrowane	31
Registered unemployment	
Wynagrodzenia. Świadczenia społeczne	43
Wages and salaries. Social benefits	
Warunki pracy	48
Working conditions	
Analiza taksonomiczna rynku pracy według powiatów	54
Taxonomic analysis of the labour market by powiats	
Uwagi ogólne	57
General notes	60
Źródła danych	59
Sources of data	62

Spis tablic

List of tables

Tablica Table	Strona Page
1. Przyjęcia do pracy według źródeł rekrutacji	25
Hires by sources of recruitment	
2. Pełnozatrudnieni zwolnieni z pracy według przyczyn	27
Full-time employees terminated by reasons	
3. Najniższe i najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji i powiatów w 2021 r.	46
The lowest and highest average monthly gross wages and salaries by sections and powiats in 2021	
4. Poszkodowani w wypadkach przy pracy według skutków wypadków	51
Persons injured in accidents at work by accident consequences	
5. Taksonomiczne mierniki rozwoju	55
Taxonomic indicators of the development	
6. Wartości graniczne przedziałów	56
Limit values of ranges	
7. Grupy powiatów według poziomu rozwoju rynku pracy	56
Groups of powiats by level of labour market development	

Spis wykresów

List of charts

Wykres Chart	Strona Page
1. Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących w 4 kwartale The number of not working persons per 1000 employed persons in the 4th quarter	16
2. Współczynnik aktywności zawodowej Activity rate	17
3. Struktura pracujących według grup wieku w 4 kwartale Structure of employed persons by age groups in the 4th quarter	18
4. Pracujący według wybranych grup zawodów w 4 kwartale 2021 r. Employed persons by selected occupational groups in the 4th quarter of 2021	19
5. Wskaźnik zatrudnienia Employment rate	20
6. Struktura pracujących według rodzajów działalności Structure of employed persons by kind of activity	21
7. Struktura pracujących według rodzajów działalności w 2021 r. Structure of employed persons by kind of activity in 2021	23
8. Struktura absolwentów podejmujących pracę po raz pierwszy według rodzaju ukończonej szkoły Structure of graduates taking up work for the first time by type of graduated school	25
9. Współczynnik przyjęć i zwolnień Hire and termination rate	26
10. Struktura wolnych miejsc pracy według grup zawodów Structure of job vacancies by groups of occupations	28
11. Bezrobotni zarejestrowani według płci Registered unemployed persons by sex	31
12. Bezrobotni zarejestrowani w 2021 r. Registered unemployed persons in 2021	32
13. Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	32
14. Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani według płci Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls by sex	34
15. Rotacja zarejestrowanych bezrobotnych w 2021 r. Rotation of registered unemployed persons in 2021	34
16. Napływ oraz odpływ zarejestrowanych bezrobotnych według płci w 2021 r. Inflow and outflow of registered unemployed persons by sex in 2021	35
17. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według płci i grup wieku Structure of registered unemployed persons by sex and age groups	36
18. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według płci i poziomu wykształcenia Structure of registered unemployed persons by sex and educational level	37
19. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według stażu pracy Structure of registered unemployed persons by work seniority	38
20. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy ... Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment	39
21. Bezrobotni zarejestrowani przypadający na 1 ofertę pracy Registered unemployed persons per one job offer	41
22. Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto od średniej w województwie według wybranych sekcji w 2021 r. Relative deviations of average monthly gross wages and salaries from the average in the voivodship by selected sections in 2021	43

Wykres Chart		Strona Page
23.	Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto oraz przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	47
	Indices of average monthly gross wages and salaries as well as retirement and other pension	
24.	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem	49
	Exposure to risk factors at work per 1000 employees in units covered by the survey	
25.	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup zagrożeń w 2021 r.	50
	Exposure to risk factors at work by groups of threats in 2021	
26.	Poszkodowani w wypadkach przy pracy według płci w 2021 r.	52
	Persons injured in accidents at work by sex in 2021	
27.	Struktura przyczyn wypadków przy pracy	53
	Structure of causes of accidents at work	

Spis map

List of maps

Mapa Map		Strona Page
1.	Pracujący na 1000 ludności w 2021 r.	22
	Employed persons per 1000 population in 2021	
2.	Przeciętne zatrudnienie na 1000 ludności w 2021 r.	30
	Average paid employment per 1000 population in 2021	
3.	Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r.	33
	Registered unemployment rate in 2021	
4.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych zamieszkałych na wsi w ogółem zarejestrowanych bezrobotnych w 2021 r.	40
	Share of registered unemployed persons living in rural areas in the total of registered unemployed in 2021	
5.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2021 r.	45
	Average monthly gross wages and salaries in 2021	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol		Opis Description
Kreska	(-)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Kropka	(.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe. data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless.
Znak	Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. categories of applied classification are presented in abbreviated form.
"W tym" "Of which"		oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.
Comma	(,)	used in figures represents the decimal point.

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc
mln	milion
zł PLN	złoty zloty
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
r.	rok
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
Nr No.	numer number
poz.	pozycja
p. proc.	punkt procentowy percentage point
Dz. U.	Dziennik Ustaw

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
itp. etc.	i tym podobne and the like
m.in.	między innymi
np. e.g.	na przykład for example
tj. i.e.	to jest that is
tzn. i.e.	to znaczy that is
tzw.	tak zwany
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activity
KRUS ASIF	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Agricultural Social Insurance Fund
ZUS SII	Zakład Ubezpieczeń Społecznych Social Insurance Institution
UE EU	Unia Europejska European Union

Ogólna sytuacja na rynku pracy w województwie opolskim w latach 2010–2021, na podstawie jego analizy, przedstawia się następująco:

Rynek pracy jest jednym z rynków funkcjonujących w gospodarce. Pracownicy oferują na nim własną pracę, niezbędną do wytwarzania dóbr i usług (strona podaźowa), a pracodawcy zgłaszają na nią zapotrzebowanie (strona popytowa). Na rynku pracy o popycie i podaży decyduje wiele powiązanych ze sobą czynników m. in. o charakterze demograficznym, społecznym i gospodarczym. W istotny sposób rynek pracy zależy od ogólnej koniunktury gospodarczej, prowadzonej polityki, której wynikiem są m.in. poziom płacy minimalnej i poziom wynagrodzeń, zasiłku dla bezrobotnych, a także uwarunkowań społeczno-kulturowych i mikroekonomicznych.

Na rynek pracy w województwie opolskim niekorzystnie wpływają takie zjawiska jak: postępująca depopulacja i pogłębiający się proces starzenia społeczeństwa. W latach 2010–2021 następował systematyczny spadek liczby ludności, czego główną przyczyną był utrzymujący się w analizowanym okresie ujemny przyrost naturalny. Negatywne zjawiska można zaobserwować również w niekorzystnych relacjach wielkości ekonomicznych grup wieku. W poszczególnych latach rozpatrywanego okresu zmniejszała się liczba ludności w wieku produkcyjnym, natomiast zwiększała liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym (za wyjątkiem 2020 r.), jak również na 100 osób w wieku produkcyjnym. Ponadto, niekorzystne zmiany w liczbie i strukturze ludności wywołane są przez charakterystyczne dla województwa procesy migracyjne. Migracja, która dotyczy głównie osób w wieku produkcyjnym i prokreacyjnym przyczynia się do zmniejszenia zasobów pracy. W poszczególnych latach okresu 2010–2021 obserwowano ujemne saldo migracji stałej, zarówno wewnętrznej, jak i zagranicznej, osób w wieku produkcyjnym w przeliczeniu na 10 tys. ludności w rozpatrywanym wieku.

Podstawowych informacji o rynku pracy dostarcza reprezentacyjne badanie aktywności ekonomicznej ludności (BAEL) realizowane w gospodarstwach domowych. Według danych średniorocznych omawianego badania współczynnik aktywności zawodowej w latach 2010–2021 wzrastał, z wyjątkiem 2013 r., 2019 r. oraz 2020 r., kiedy to obniżył się wobec poprzedniego roku. Wskaźnik zatrudnienia zwiększał się do 2018 r. (z wyjątkiem 2013 r.), po czym w 2019 r. jego wartość spadła. W kolejnym roku wartość omawianego wskaźnika utrzymała się na poziomie roku poprzedniego, a w 2021 r. wzrosła. Stopa bezrobocia natomiast, do 2018 r. (z wyjątkiem 2012 r.) systematycznie obniżała się, lecz wzrosła w 2019 r. W latach 2020–2021 ponownie odnotowano jej spadek.

Stronę podaźową rynku pracy stanowią osoby pracujące. Do 2018 r. trwał zapoczątkowany w 2013 r. wzrost liczby pracujących (według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności w podmiotach o liczbie pracujących 10 osób i więcej oraz w jednostkach sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących), natomiast w latach 2019–2020 nastąpił jej spadek, po czym w 2021 r. odnotowano jej wzrost. W sektorze publicznym do 2015 r. liczba pracujących malała w poszczególnych latach, natomiast w okresie 2016–2019 zaczęto odnotowywać niewielkie jej wzrosty. W latach 2020–2021 r. ponownie wystąpił trend spadkowy. W sektorze prywatnym w 2019 r. po raz pierwszy od 2010 r. liczba pracujących nieznacznie się zmniejszyła wobec poprzedniego roku i ta tendencja utrzymała się jeszcze w 2020 r. W kolejnym roku natomiast liczba pracujących w omawianym sektorze zwiększyła się wobec roku poprzedniego. Analogicznie jak w latach poprzednich wśród pracujących w 2021 r. przeważały osoby pracujące w sektorze prywatnym. Ponad połowę z pracujących stanowili mężczyźni i w większości pracowali w sektorze prywatnym. Z kolei w sektorze publicznym bardziej liczebną grupę wśród pracujących stanowiły kobiety. W latach 2010–2021 w ujęciu przestrzennym według podregionów uwidoczniła się zróżnicowana dynamika liczby pracujących. W 2021 r. w obu podregionach odnotowano wzrost liczby pracujących w relacji do 2010 r., przy czym większy wystąpił w opolskim.

Bezrobocie oznacza sytuację, w której podaż siły roboczej przewyższa popyt na nią powodując stan nierównowagi na rynku pracy. W latach 2013–2019 obserwowany był systematyczny spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, po czym w 2020 r. odnotowano jej wzrost. W ostatnim analizowanym roku nastąpił ponowny spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych i na koniec 2021 r. ich liczba była mniejsza zarówno w relacji do 2015 r., jak i 2010 r. Powodem takiej sytuacji był przede wszystkim zmniejszający się napływ rejestrujących się bezrobotnych i często przewyższający go odpływ bezrobotnych. Wskaźnik płynności rynku pracy, stanowiący relację liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie sprawozdawczym do liczby nowo zarejestrowanych w tym okresie bezrobocia, najwyższą wartość w omawianym przedziale czasu przyjmował w 2021 r. Analiza zjawiska bezrobocia w przekroju przestrzennym wykazała w odniesieniu do 2015 r. i 2010 r. większy spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych w podregionie nyskim niż opolskim. W podregionie nyskim większy był również spadek wartości stopy bezrobocia w relacji do rozpatrywanych lat, jednak mimo znacznego zmniejszenia dystansu, w 2021 r. jej wartość nadal pozostawała na wyższym poziomie niż w podregionie opolskim.

Wynagrodzenia są ważnym elementem analizy rynku pracy z uwagi na pełnione funkcje (motywacyjna, dochodowa, kosztowa i społeczna). W latach 2010–2021 przeciętne miesięczne wynagrodzenie (w podmiotach o liczbie pracujących 10 osób i więcej oraz w jednostkach sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących) w województwie systematycznie zwiększało się, lecz pozostawało na poziomie poniżej średniej krajowej. W 2021 r. najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie odnotowano w działalności finansowej i ubezpieczeniowej, a najniższe – w zakwaterowaniu i gastronomii. W omawianych latach wyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto notowano w sektorze publicznym. Rozpiętości płac wyrażone w odchyleniach względnych od średniej wojewódzkiej systematycznie zmniejszały się do 2017 r. (z wyjątkiem 2013 r.) w rezultacie szybszego tempa wzrostu wynagrodzeń w sektorze prywatnym, natomiast w latach 2018–2021 wielkości te zwiększyły się wskutek szybszego tempa wzrostu płac w sektorze publicznym. Wyższy poziom przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w latach 2010–2021 obserwowano w podregionie opolskim, przy czym szybsze średnie roczne tempo wzrostu wynagrodzeń w tym okresie odnotowano w podregionie nyskim.

Zagadnieniem ściśle związanym z rynkiem pracy są wypadki przy pracy. Dane gromadzone w tym temacie służą do podejmowania strategicznych decyzji w zakresie bezpieczeństwa pracy. Wszelkie działania prowadzone przez pracodawcę dla zapewnienia bezpieczeństwa i higieny warunków pracy wiążą się z prewencją wypadkową. W latach 2010–2021 liczba osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy począwszy od 2017 r. systematycznie zmniejszała się w wyniku czego, w 2020 r. była najmniejsza w rozpatrywanym 11-letnim przedziale czasu, po czym w 2021 r. uległa zwiększeniu.

Sytuacja na rynku pracy w znacznej mierze jest uzależniona od strony popytowej, w tym liczby i struktury działających podmiotów gospodarczych. Liczba podmiotów gospodarki narodowej zwiększała się (z wyjątkiem 2016 r.) w latach 2012–2021 do najwyższego poziomu w analizowanym okresie. Wskaźnik wyrażony liczbą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności również zwiększał się systematycznie od 2012 r., czego rezultatem było osiągnięcie w 2021 r. najwyższej jego wartości w ciągu rozpatrywanych dwunastu lat. W 2021 r. odnotowano przewagę podmiotów nowo zarejestrowanych nad podmiotami wyrejestrowanymi. Podobnie jak w latach poprzednich zdecydowaną większość podmiotów skupiał sektor prywatny, jak również nadal najwięcej podmiotów prowadziło działalność w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz budownictwo.

Ważnym czynnikiem rozwoju rynku pracy są także nowo tworzone i likwidowane przez pracodawców miejsca pracy. W 2021 r. na jedno zlikwidowane miejsce pracy przypadało więcej nowo utworzonych miejsc pracy niż w 2015 r., jak i w 2010 r. Liczba nowo utworzonych miejsc pracy zwiększyła się w odniesieniu do 2015 r., natomiast w relacji do 2010 r. zmniejszyła się. W 2021 r. zlikwidowano mniej miejsc pracy niż w poszczególnych latach okresu 2010–2020, za wyjątkiem lat 2016–2017. Najwięcej nowo utworzonych miejsc pracy w latach 2010–2021 odnotowano w 2016 r., a najmniej w 2013 r., natomiast najwięcej zlikwidowanych – w 2020 r., a najmniej w 2017 r. Na stan zatrudnienia wpływa również płynność zasobów pracy, która może być zjawiskiem zarówno pozytywnym, jak i negatywnym. W latach 2010–2021 obserwowano zróżnicowaną liczbę przyjęć i zwolnień. W 2021 r. zarówno liczba przyjęć, jak i zwolnień była wyższa niż w 2015 r. oraz 2010 r., przy czym większą dynamikę odnotowano w przypadku przyjęć do pracy.

Identyfikację przestrzennego zróżnicowania sytuacji na rynku pracy w układzie powiatów województwa opolskiego określono przy wykorzystaniu taksonomicznej metody wzorca rozwoju. W efekcie otrzymano ranking powiatów ze względu na osiągnięty poziom rozwoju rynku pracy. Wyniki badań wskazują, że przestrzenne zróżnicowanie sytuacji na rynku pracy w województwie opolskim w 2021 r. pogłębiło się w stosunku do 2010 r. Najkorzystniejszą sytuacją w analizowanych latach wyróżnia się m. Opole, a najmniej korzystną powiat głubczycki w 2021 r. i powiat kluczborski w 2010 r. Największą dynamiką w zakresie zmiany pozycji w rankingu charakteryzowały się powiaty: namysłowski, nyski oraz strzelecki, które poprawiły swoje lokaty o 3 pozycje w rankingu oraz powiat kędzierzyńsko-kozielski, który cechował się z kolei spadkiem o 6 miejsc.

Executive summary

The general situation on the labour market in Opolskie Voivodship in the years 2010-2021, based on its analysis, is presented as follows:

The labour market is one of the markets functioning in the economy. Employees offer their own work, necessary for the production of goods and services (supply side), while employers report demand for it (demand side). On the labour market, demand and supply are determined by many interrelated factors i.a. of demographic, social and economic nature. In a significant way, the labour market depends on the general economic situation, the policy pursued which results in, i.a., the level of minimum wage and the level of wages and salaries, unemployment benefits, as well as socio-cultural and microeconomic conditions.

The labour market in Opolskie Voivodship is adversely affected by such phenomena as: progressive depopulation and the deepening process of population ageing. In the years 2010–2021 there was a systematic decline in the number of population, which was mainly caused by the persistent negative natural increase over the analysed period. Negative phenomena can also be observed in unfavourable relationships of the size of economic age groups. In each year of the period under consideration, the number of working age population decreased, while the number of post-working age population per 100 persons in pre-working age increased (with the exception of 2020), as well as per 100 persons of working age. Moreover, unfavourable changes in the number and structure of the population are caused by migration processes, characteristic for the voivodship. Migration, which mainly concerns persons of working and procreative age, results in the decline of labour force. In the individual years of the 2010–2021 period, negative net migration for permanent residence could be observed, both internal and international, of working age people per 10 thousand population of the discussed age.

Basic information about labour market is provided by a representative Labour Force Survey (LFS) carried out in households. According to average annual data of said survey, the activity rate in the years 2010–2021 increased, with the exception of 2013, 2019 and 2020, when it decreased in relation to the previous year. The employment rate kept increasing until 2018 (with the exception of 2013) then in 2019 its value decreased. In the following year, the value of this indicator remained at the level of the previous year and in 2021 increased. On the other hand, the unemployment rate, decreased steadily until 2018 (with the exception of 2012), but increased in 2019. In the years 2020–2021 its drop was recorded again.

Employed persons constitute the supply side of the labour market. Until 2018, an increase in the number of employed persons, started in 2013, continued (according to actual workplace and kind of activity in entities employing 10 persons and more as well as budgetary sphere units regardless of the number of employed persons), while in the years 2019–2020 it decreased, after which its growth was recorded in 2021. In the public sector, until 2015, the number of employed persons kept decreasing in particular years, while in the period 2016–2019 small increases were recorded. The downward trend occurred again in the years 2020–2021. In the private sector in 2019, for the first time since 2010, the number of employed persons slightly decreased compared to the previous year and this tendency remained also in 2020. In the following year however, the number of employed persons in the said sector increased in relation to the previous year. As in the previous years, among employed persons in 2021, predominant were persons employed in the private sector. Over a half of the employed persons were men and they were mostly employed in private sector. On the other hand, in the public sector, women were the more numerous group. In the years 2010–2021, in spatial terms by subregions, the differentiated dynamics of the number of employed persons became visible. In 2021 in both subregions, an increase in the number of employed persons was recorded in relation to 2010, with a greater one in Opolski Subregion.

Unemployment means a situation, in which supply of the labour force exceeds demand for it, resulting in a state of imbalance on the labour market. In the years 2013–2019, a systematic decrease was observed in the number of registered unemployed persons, whereupon in 2020 its increase was recorded. In the last analysed year, there was a re-decrease in the number of the registered unemployed and at the end of 2021 their number was lower in relation to both 2015 and 2010. The main reason for this situation was the decreasing inflow of the registered unemployed and outflow of the unemployed often exceeding it. The labour market turnover ratio, which is the ratio of the number of the unemployed who took up work in a given reporting period to the number of the newly registered unemployed during that period, was the highest in the given period of time in 2021. The analysis of the phenomenon of unemployment in the spatial cross-section showed in relation to 2015 and 2010 a higher decrease in the number of the registered unemployed in Nyski Subregion than in Opolski one. The decrease in the value of the unemployment rate in relation to the years in question was also greater in Nyski Subregion, but despite a significant reduction in distance, its value remained higher in 2021 than in Opolski Subregion.

Wages and salaries are an important element of the analysis of labour market due to their functions (motivational, income, cost and social). In the years 2010–2021, the average monthly wages and salaries (in entities employing 10 persons and more and in units of the budgetary sphere regardless of the number of employed persons) in the voivodship increased steadily, but remained below the national average. In 2021, the highest average monthly wages and salaries were recorded in financial and insurance activities, and the lowest in accommodation and catering. In the years in question, higher average gross monthly wages and salaries were recorded in the public sector. The wage differentials expressed in relative deviations from the voivodship average decreased steadily until 2017 (except for 2013) as a result of a faster pace of wage growth in the private sector, while in the years 2018–2021 these figures increased due to faster wage growth in the public sector. A higher level of average monthly gross wages and salaries in the years 2010–2021 was observed in Opolski Subregion, with a faster average annual wage growth rate in that period recorded in Nyski Subregion.

An issue closely related to the labour market is accidents at work. The data collected in this subject are used to make strategic decisions in the field of occupational safety. All actions carried out by the employer to ensure occupational health and safety involve accident prevention. In the years 2010–2021, the number of persons injured in accidents at work from 2017 onwards decreased steadily, resulting in the lowest in 2020 over the 11-year period considered, followed by an increase in 2021.

The labour market situation is largely dependent on the demand side, including the number and structure of operating economic entities. The number of entities of the national economy increased (with the exception of 2016) in the years 2012–2021 to the highest level in the analysed period. The ratio expressed by the number of entities of the national economy registered in the REGON system per 10 thousand population has also increased steadily since 2012, resulting in the highest value in 2021 in twelve years considered. In 2021, there was an advantage of newly registered over deregistered entities. As in previous years, the vast majority of entities was concentrated in the private sector, as well as still most entities operated in the following sections: trade; repair of motor vehicles and construction.

Newly created and liquidated jobs by employers are also an important factor in the development of the labour market. In 2021, there were more newly created jobs per one liquidated job than in 2015 and 2010. The number of newly created jobs increased in relation to 2015, while in relation to 2010 it decreased. Fewer jobs were liquidated in 2021 than in each year of the 2010–2020 period, with the exception of the years 2016–2017. The highest number of newly created jobs in the years 2010–2021 was recorded in 2016 and the lowest one in 2013, while the largest number of liquidated jobs was in 2020 and the smallest in 2017. The employment situation is also affected by the turnover of labour force, which can be both positive and negative. Varying numbers of hires and terminations were observed in the years 2010–2021. In 2021, both the number of hires and terminations was greater than in 2015 and 2010, with higher dynamics for hires.

The identification of the spatial differentiation of the situation on the labour market in the layout of powiats of Opolskie Voivodship was determined using the taxonomic method of development pattern. As a result, a ranking of powiats was obtained due to the achieved level of development of the labour market. The results of the survey indicate that the spatial differentiation of the situation on the labour market in Opolskie Voivodship in 2021 deepened compared to 2010. The city of Opole was distinguished by the most favourable situation in the analysed years, while the least advantageous situation was observed in Głubczycki Powiat in 2021 and Kluczborski Powiat in 2010. The highest dynamics in terms of changing the position in the ranking was characteristic of the following Powiats: Namysłowski, Nyski and Strzelecki which improved their positions by 3 places in the ranking, and Kędzierzyńsko-Kozielski Powiat which in turn, was characterised by a decrease by 6 places.

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

Na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności możliwa jest ocena wykorzystania zasobów pracy, jak również charakterystyka grup ludności ze względu na ich status na rynku pracy.

Według danych średniorocznych omawianego badania w 2021 r., w relacji zarówno do 2015 r., jak i do 2010 r., liczba osób aktywnych zawodowo w wieku 15–89 lat zwiększyła się, a zmniejszyła zbiorowość osób biernych zawodowo. Poziom wskaźników obrazujących sytuację na rynku pracy poprawił się. Wzrosła wartość współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia, przy jednoczesnym spadku wartości stopy bezrobocia. W analizowanym okresie zmniejszyło się także obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności przeprowadzonego w 4 kwartale 2021 r. również wskazują na poprawę sytuacji na rynku pracy w województwie opolskim w stosunku do analogicznego okresu zarówno 2015 r., jak i 2010 r. Zmniejszyła się liczba osób biernych zawodowo. Na rynku pracy wystąpiły korzystne zmiany m.in. wzrost poziomu współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia, a także zmniejszenie obciążenia osób pracujących osobami niepracującymi. Niekorzystnie, ale tylko w odniesieniu do 4 kwartału 2015 r. kształtowała się liczba osób pracujących, która zmniejszyła się, natomiast w porównaniu z 4 kwartałem 2010 r. odnotowano jej wzrost.

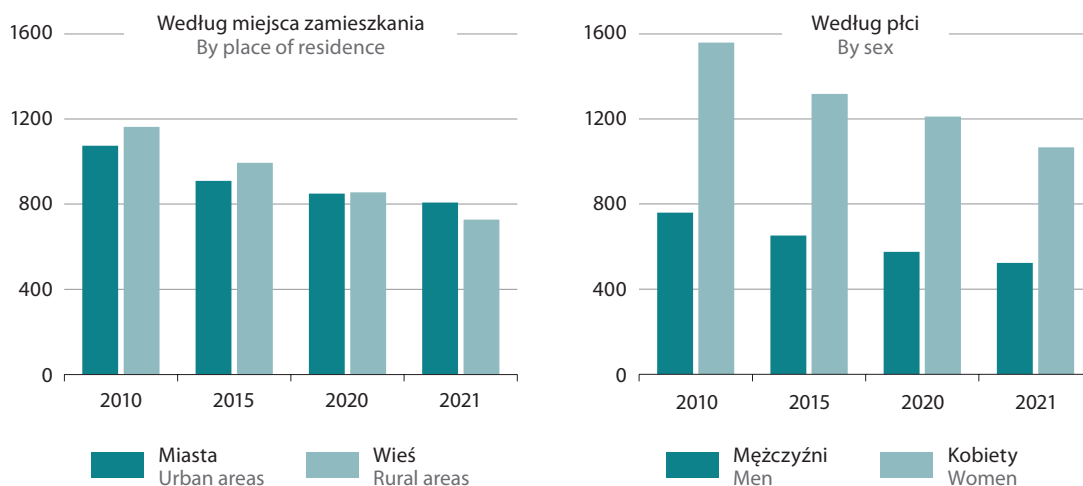
W 4 kwartale 2021 r. w województwie opolskim liczba ludności w wieku 15–89 lat wynosiła 715 tys., tj. mniej o 10,4% niż w analogicznym okresie 2015 r. i o 3,5% w porównaniu z 4 kwartałem 2010 r. Populacja aktywnych zawodowo liczyła 413 tys. osób (z tego 404 tys. pracujących), a ich udział kształtował się na poziomie 57,8% ogólnej liczby ludności w wieku 15–89 lat.

Liczba osób aktywnych zawodowo zmniejszyła się o 4,6% w relacji do 4 kwartału 2015 r., natomiast wzrosła o 6,7% wobec analogicznego okresu 2010 r. W stosunku do 4 kwartału 2015 r. liczba zarówno aktywnych zawodowo kobiet, jak i mężczyzn zmniejszyła się (odpowiednio: o 6,1% i o 3,8%), natomiast wzrosła w relacji do analogicznego okresu 2010 r. (odpowiednio: o 8,9% i o 5,0%).

Zbiorowość pracujących w 4 kwartale 2021 r. stanowiła ponad połowę (56,5%) ogólnej liczby ludności w wieku 15–89 lat (w 4 kwartale 2015 r. – 51,4%, w 4 kwartale 2010 r. – 47,4%).

Zmiany w aktywności ekonomicznej ludności przełożyły się na zmniejszenie obciążenia osób pracujących (w grupie wieku 15–89 lat) osobami niepracującymi (tj. osobami bezrobotnymi w grupie wieku 15–74 lata i biernymi zawodowo w grupie wieku 15–89 lat). W 4 kwartale 2021 r. w województwie opolskim na 1000 osób pracujących przypadały 772 osoby niepracujące wobec 946 w analogicznym okresie 2015 r. i 1108 w 4 kwartale 2010 r. (w kraju odpowiednio: 776 wobec 929 i 1061).

Wykres 1. Liczba osób niepracujących przypadająca na 1000 osób pracujących w 4 kwartale
Chart 1. The number of not working persons per 1000 employed persons in the 4th quarter

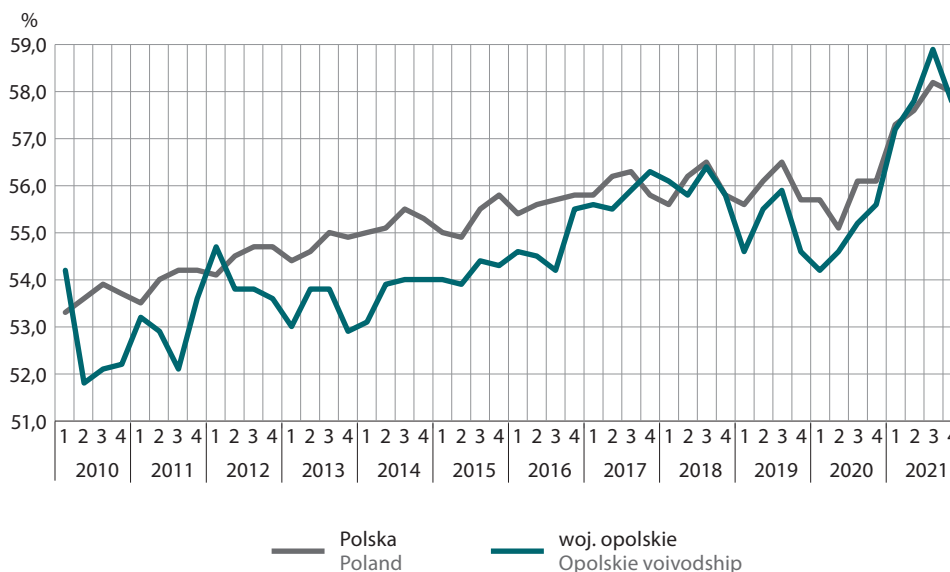
Współczynnik aktywności zawodowej w 4 kwartale 2021 r. kształtował się na poziomie 57,8% (w kraju – 58,0%) i zwiększył się o 3,5 p. proc. w odniesieniu do 4 kwartału 2015 r. oraz o 5,6 p. proc. wobec analogicznego okresu 2010 r. (w kraju odpowiednio: o 2,2 p. proc. i o 4,3 p. proc.). Pod względem wartości tego współczynnika województwo opolskie uplasowało się na 5 miejscu w kraju (wobec 8 lokaty w 2015 r. i 12 w 2010 r.).

Podobnie jak w poprzednich okresach wyższy poziom aktywności zawodowej w 4 kwartale 2021 r. odnotowano w przypadku mężczyzn niż kobiet (66,8% wobec 49,5%). Wartość współczynnika aktywności zawodowej wzrosła niezależnie od płci zarówno w relacji do 4 kwartału 2015 r., jak i 4 kwartału 2010 r. (odpowiednio: wśród mężczyzn – o 3,2 p. proc. i o 4,9 p. proc. oraz wśród kobiet – o 3,2 p. proc. i o 6,1 p. proc.). Różnica współczynnika aktywności zawodowej dla płci osiągnęła taki sam poziom jak w 4 kwartale 2015 r. (17,3 p. proc.), a w relacji do 4 kwartału 2010 r. zmniejszyła się o 1,2 p. proc.

W odniesieniu do miejsca zamieszkania wyższą wartość współczynnika aktywności zawodowej w 4 kwartale 2021 r. obserwowano na wsi niż w miastach (59,6% wobec 56,2%). Większym wzrostem aktywności zawodowej charakteryzowali się również mieszkańcy wsi w relacji do analogicznego okresu 2015 r. (o 6,4 p. proc. wobec 0,9 p. proc.) oraz w porównaniu z 4 kwartałem 2010 r. (o 8,8 p. proc. wobec 3,0 p. proc.).

Rozpatrując poziom wykształcenia i wiek odnotowano zróżnicowany stopień aktywności ekonomicznej. Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej w 4 kwartale 2021 r. wystąpił w przypadku osób z wykształceniem wyższym (78,7% wobec 81,0% w analogicznym okresie 2015 r. i 76,9% w 4 kwartale 2010 r.), a najniższy dla osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (17,0% wobec odpowiednio: 15,7% i 16,1%). Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym w 4 kwartale 2021 r. wynosił 82,0% wobec 79,8% w kraju. Z analizy współczynnika według grup wieku wynika, że najwyższą wartość przyjmował on dla osób w grupie wieku 35–44 lata (93,4% wobec 87,8% w 4 kwartale 2015 r. i 83,5% w 4 kwartale 2010 r.), a najniższą dla osób w grupie wieku 55–89 lat (27,7%).

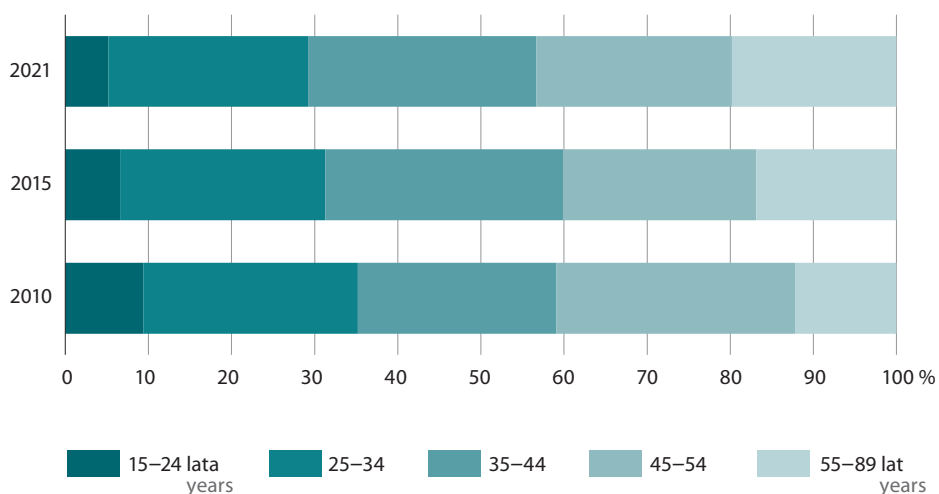
Wykres 2. Współczynnik aktywności zawodowej
Chart 2. Activity rate

Udział pracujących wśród aktywnych zawodowo był wyższy w odniesieniu do 4 kwartału zarówno 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 3,1 p. proc. i o 7,1 p. proc.) i w 4 kwartale 2021 r. kształtował się na poziomie 97,8%. Liczba pracujących w 4 kwartale 2021 r. w województwie opolskim wynosiła 404 tys. osób i zmniejszyła się o 1,5% w porównaniu z analogicznym okresem 2015 r., natomiast była większa o 15,1% niż w 4 kwartale 2010 r. Na zmniejszenie liczby pracujących w relacji do 4 kwartału 2015 r. większy wpływ miał spadek liczby pracujących kobiet niż mężczyzn, tj. odpowiednio: o 1,6% wobec 0,9%. Zwiększenie zbiorowości pracujących w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. również w większym stopniu odnosiło się do kobiet niż mężczyzn (o 18,4% wobec 12,5%). Wśród pracujących w 4 kwartale 2021 r. ponad połowę (55,6%) stanowili mężczyźni, a ich udział wzrósł w porównaniu z 4 kwartałem 2015 r. (o 0,2 p. proc.), natomiast zmniejszył się w stosunku do 4 kwartału 2010 r. (o 1,2 p. proc.).

W strukturze pracujących według wieku, podobnie jak w analogicznym okresie 2015 r. i 2010 r. najmniejszy udział dotyczył osób ze skrajnych grup wieku, tzn. 15–24 lata (5,2%) oraz 55–89 lat (19,8%), z tym że relatywnie do porównywanych okresów udziały najmłodszej grupy pracujących zmniejszyły się (odpowiednio: o 1,4 p. proc. i o 4,2 p. proc.), natomiast najstarszej grupy wzrosły (o 2,9 p. proc. i o 7,6 p. proc.). Największy udział wśród populacji pracujących dotyczył osób z grupy wieku 35–44 lata (27,5%, tj. o 1,1 p. proc. mniej w porównaniu z 4 kwartałem 2015 r., natomiast o 3,6 p. proc. więcej w stosunku do 4 kwartału 2010 r.). Udziały pozostałych grup wyodrębnionych ze względu na wiek były zbliżone i wynosiły: 24,0% dla grupy wieku 25–34 lata oraz 23,5% dla osób z grupy wieku 45–54 lata.

Wykres 3. Struktura pracujących według grup wieku w 4 kwartale
 Chart 3. Structure of employed persons by age groups in the 4th quarter

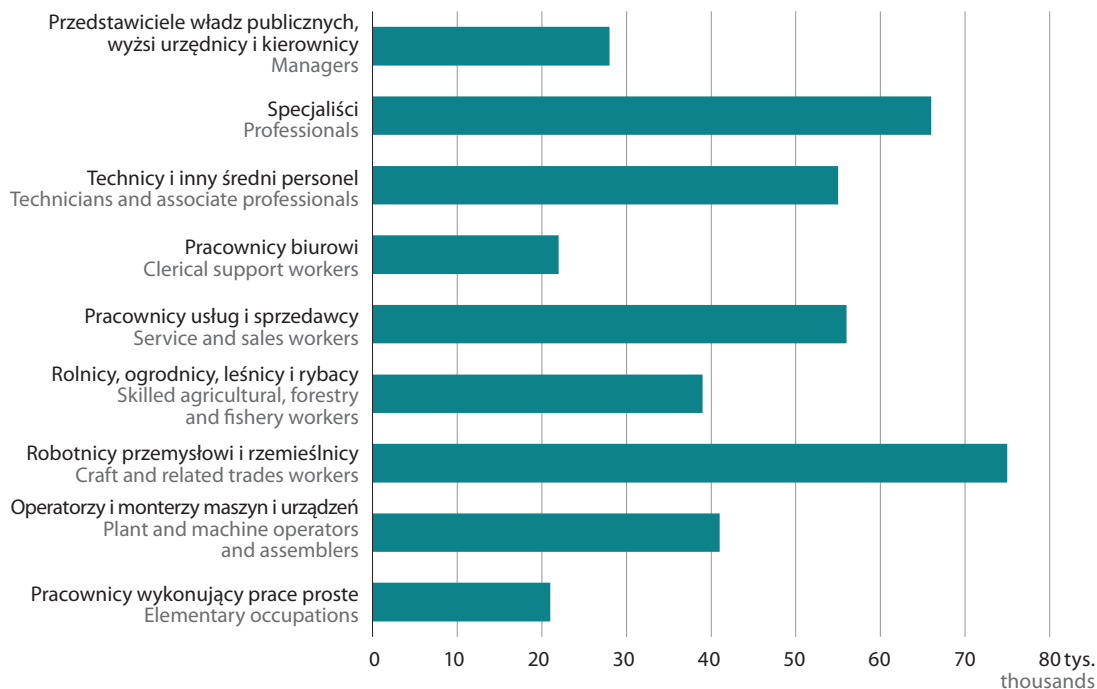
Wśród pracujących według poziomu wykształcenia, w 4 kwartale 2021 r., dominowały osoby z wykształceniem wyższym oraz policealnym i średnim zawodowym (po 117 tys.), a ich udział wynosił po 29,0%. Kolejną grupą pod względem liczebności wśród pracujących (115 tys.) były osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym i stanowiły one 28,6% ogólnej liczby pracujących. Natomiast najmniej liczną grupę na rynku pracy (18 tys., tj. 4,5%) stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego.

Większość osób pracujących stanowiły osoby pracujące w sektorze prywatnym (325 tys.), a ich udział w 4 kwartale 2021 r. wynosił 80,4%. Udział pracujących w rolnictwie indywidualnym wynosił 9,7% (tj. 39 tys.).

W strukturze pracujących według statusu zatrudnienia największy udział dotyczył osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, czyli pracowników najemnych. W 4 kwartale 2021 r. stanowili oni 78,5% wszystkich pracujących i liczyli 318 tys. osób. Większość z nich (75,2%) zatrudniona była w sektorze prywatnym. Liczba osób pracujących, posiadających umowę o pracę na czas nieokreślony wynosiła 271 tys. (85,2% ogólnej liczby pracowników najemnych). Udział pracodawców i pracujących na własny rachunek w ogólnej liczbie pracujących w 4 kwartale 2021 r. kształtował się na poziomie 19,5%, a ich liczba wynosiła 79 tys. osób.

W strukturze pracujących według zawodów, w 4 kwartale 2021 r. najwięcej osób pracowało w zawodzie z grupy robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (75 tys.) i stanowiły one 18,6% wszystkich pracujących. Wśród mężczyzn odsetek dla tej grupy zawodowej wynosił 28,9%. Znaczący udział w populacji mężczyzn posiadała również grupa operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń – 15,1%. Wśród kobiet przeważały dwie grupy zawodów: specjaliści – 24,4%, a także pracownicy usług i sprzedawcy – 21,1%.

Wykres 4. Pracujący według wybranych grup zawodów w 4 kwartale 2021 r.
 Chart 4. Employed persons by selected occupational groups in the 4th quarter of 2021

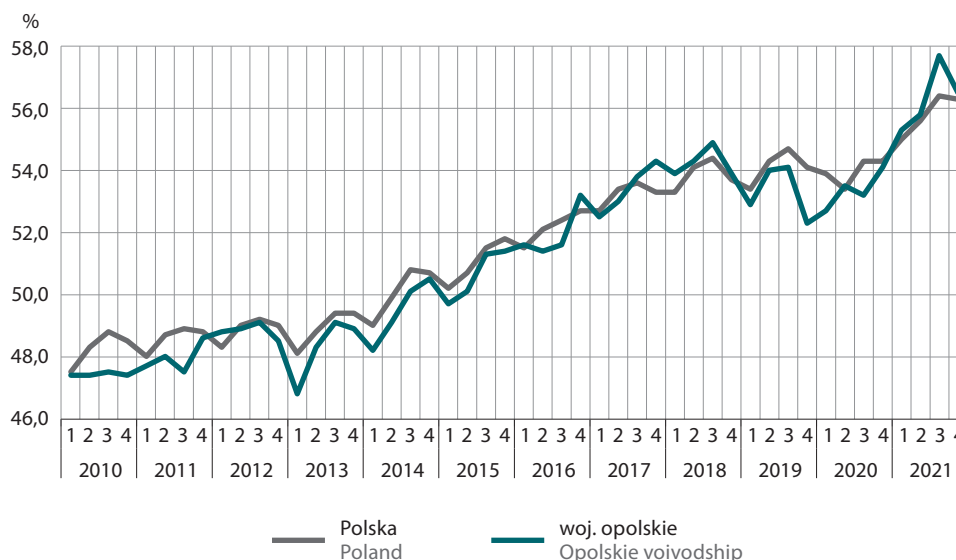

Osoby, które w badanym tygodniu przepracowały w głównym miejscu pracy 40 i więcej godzin stanowiły w 4 kwartale 2021 r. największy odsetek pracujących (70,8%). Wśród nich przeważali mężczyźni (59,8%) oraz mieszkańcy miast (53,1%). Udział pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy kształtował się m.in. na poziomie 11,2% dla grupy osób, które przepracowały od 30 do 39 godzin w tygodniu oraz 4,7% dla grupy od 20 do 29 godzin. Mniej niż 20 godzin tygodniowo przepracowało 2,7% badanych osób.

Wskaźnik zatrudnienia wyrażający skalę zaangażowania ludności w procesie pracy w 4 kwartale 2021 r. wynosił 56,5%, tj. więcej o 5,1 p. proc. niż w analogicznym okresie 2015 r. oraz o 9,1 p. proc. w relacji do 4 kwartału 2010 r. W kraju omawiany wskaźnik w rozpatrywanym okresie kształtował się na poziomie 56,3%, a jego wzrost w stosunku do porównywanych okresów 2015 r. i 2010 r. wynosił odpowiednio: 4,5 p. proc. i 7,8 p. proc. Rozpatrując wysokość analizowanego wskaźnika, województwo opolskie w 4 kwartale 2021 r. uplasowało się na 5 miejscu w kraju (wobec odpowiednio: 7 i 9 pozycji w analogicznym okresie 2015 r. oraz 2010 r.).

Biorąc pod uwagę płeć, wyższy wskaźnik zatrudnienia wystąpił wśród mężczyzn i wynosił 65,6% (więcej o 4,9 p. proc. niż w 4 kwartale 2015 r. i o 8,8 p. proc. w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r.). Wśród kobiet wskaźnik ten osiągnął wartość 48,4% (w 4 kwartale 2015 r. – 43,3%, a w 4 kwartale 2010 r. – 39,1%). W miastach omawiany wskaźnik wynosił 55,4% i był niższy niż na wsi o 2,7 p. proc. Dodatkowo wskaźnik zatrudnienia na wsi charakteryzował się szybszym wzrostem niż w miastach. W relacji do 4 kwartału 2015 r. zwiększył się on o 8,0 p. proc. (wobec 3,0 p. proc. w miastach). W odniesieniu do 4 kwartału 2010 r. rozpatrywany wskaźnik wzrósł na wsi o 12,0 p. proc. (wobec 7,2 p. proc. w miastach).

Wykres 5. Wskaźnik zatrudnienia
Chart 5. Employment rate

Wśród osób w wieku produkcyjnym wskaźnik zatrudnienia w 4 kwartale 2021 r. wyniósł 80,3% (w kraju – 77,4%). Najwyższy poziom osiągnął w grupie wieku 35–44 lata (91,0%) i wzrósł w stosunku do 4 kwartału zarówno 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 6,8 p. proc. i o 13,9 p. proc.). Najniższy poziom wskaźnika zatrudnienia wystąpił wśród osób w wieku 15–24 lata (26,6%, tj. więcej o 1,1 p. proc. niż w 4 kwartale 2015 r., a mniej o 0,2 p. proc. niż w 4 kwartale 2010 r.).

Rozpatrując poziom wykształcenia, najwyższą wartość wskaźnika zatrudnienia odnotowano wśród osób legitymujących się wykształceniem wyższym (78,0%), a najniższą dla osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (16,1%).

Populacja biernych zawodowo w wieku 15–89 lat w 4 kwartale 2021 r. stanowiła 42,4% ogólnej liczby ludności województwa opolskiego w omawianej grupie wieku (wobec 42,0% – w kraju), tj. mniej o 3,2 p. proc. wobec 4 kwartału 2015 r. i o 5,4 p. proc. w odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r. Liczebność biernych zawodowo w 4 kwartale 2021 r. (303 tys. osób) w relacji do 4 kwartału 2015 r. zmniejszyła się o 16,8%, a o 14,4% w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. (w kraju odpowiednio: o 8,0% i o 12,4%). W strukturze osób biernych zawodowo przeważały kobiety (62,3%, tj. 188 tys.) oraz mieszkańcy miast (55,8%, tj. 169 tys.).

Z ogółu biernych zawodowo w województwie, 86 tys. osób, tj. 28,4% było w wieku produkcyjnym. W większości osoby bierne zawodowo legitymowały się wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym, bądź nie posiadały wykształcenia szkolnego (31,0%) oraz zasadniczym zawodowym/branżowym (27,4%).

Najliczniejszą grupę osób wśród biernych zawodowo w wieku 15–74 lata (dla tej grupy ustalano przyczynę bierności) w 4 kwartale 2021 r. stanowiły osoby pozostające na emeryturze (135 tys., tj. 55,1%). Wśród osób pobierających emeryturę 63,0% stanowiły kobiety. Drugą pod względem liczebności grupą wśród osób biernych zawodowo w omawianej grupie wieku były osoby uczące się i uzupełniające kwalifikacje (53 tys.), których odsetek kształtował się na poziomie 21,6%. Osoby bierne zawodowo z powodu choroby lub niepełnosprawności stanowiły 9,0% badanej zbiorowości. Odsetek osób biernych zawodowo z powodu obowiązków rodzinnych i związanych z prowadzeniem domu wyniósł 6,9%. W grupie tej zdecydowanie przeważały kobiety (88,9%).

Pracujący Employment

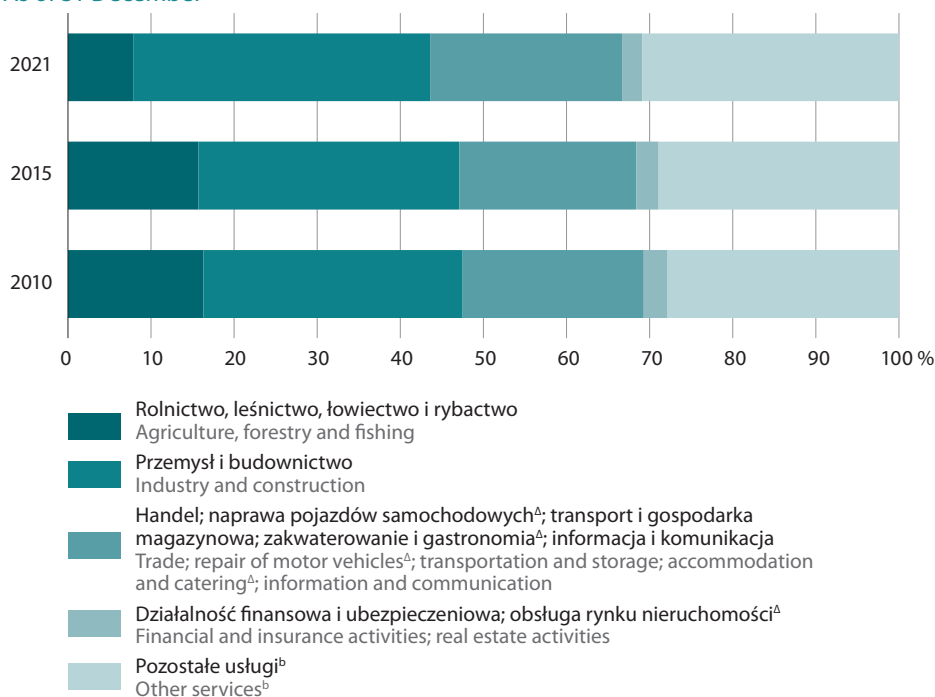
Jednym z decydujących czynników wpływających na sytuację na lokalnym rynku pracy są zasoby pracy.

W końcu 2021 r. w województwie opolskim odnotowano 314,8 tys. osób pracujących według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. Pod względem liczby pracujących województwo opolskie, podobnie jak w 2015 r. oraz w 2010 r., zajmowało 16 miejsce w rankingu województw. Udział pracujących w województwie opolskim w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej wyniósł 2,1% i obniżył się o 0,1 p. proc. w porównaniu z 2015 r. i o 0,2 p. proc. w odniesieniu do 2010 r.

Liczba pracujących w województwie opolskim zmniejszyła się o 2,1% w relacji do 2015 r., a zwiększyła się o 1,2% w odniesieniu do 2010 r. (w kraju odpowiednio wzrost: o 1,1% i o 6,4%). W sektorze prywatnym tendencja była podobna, wobec 2015 r. wystąpił spadek liczby pracujących, a w stosunku do 2010 r. odnotowano wzrost (odpowiednio: o 2,8% i o 7,0%). W sektorze publicznym zbiorowość pracujących zwiększyła się o 0,4% w porównaniu z 2015 r., natomiast zmalała o 14,4% w stosunku do 2010 r. Zdecydowaną większość pracujących skupiał sektor prywatny (77,2% wobec 77,8% w 2015 r. i 73,1% w 2010 r.). Wśród ogólnej liczby pracujących oraz w sektorze prywatnym przeważali mężczyźni, a ich odsetek kształtował się na poziomie odpowiednio: 54,3% i 61,1%. Kobiety dominowały natomiast w sektorze publicznym (68,8%).

Wykres 6. Struktura pracujących^a według rodzajów działalności Stan w dniu 31 grudnia

Chart 6. Structure of employed persons^a by kind of activity
As of 31 December

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Pod pojęciem „pozostałe usługi” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”; „Administrowanie i działalność wspierająca^{ab}”; „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”; „Edukacja”; „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”; „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

a By actual workplace and kind of activity. b The item “other services” was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”; “Administrative and support service activities”; “Public administration and defence; compulsory social security”; “Education”; “Human health and social work activities”; “Arts, entertainment and recreation” and “Other service activities”.

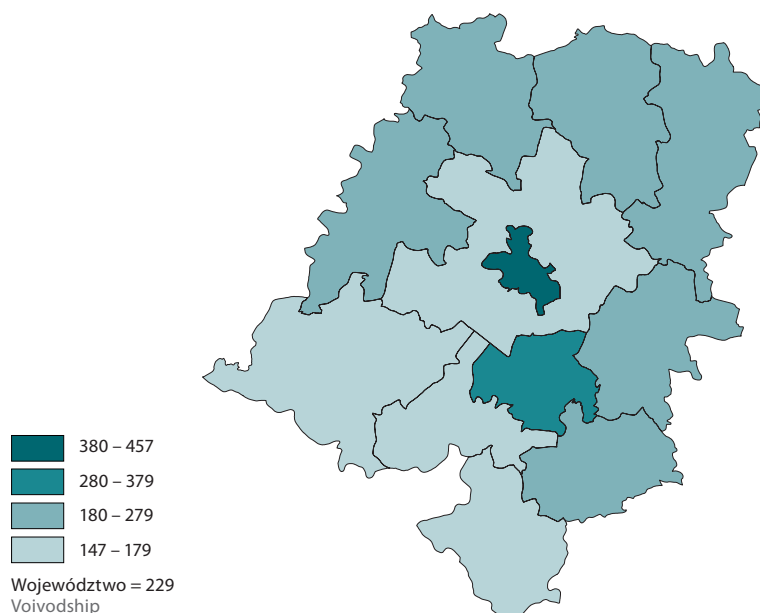
Z analizy liczby pracujących według sekcji PKD połączonych w grupy, które zaprezentowano na wykresie 6 można zauważyć, że zarówno w stosunku do 2015 r. i 2010 r. liczba pracujących zmniejszyła się w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (odpowiednio: o 50,9% i o 51,1%), jak również w działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsłudze rynku nieruchomości (odpowiednio: o 13,0% i o 11,9%). W pozostałych grupach odnotowano wzrost liczby pracujących, w ujęciu procentowym największy w przemyśle i budownictwie (odpowiednio: o 11,1% i o 15,6%). W końcu grudnia 2021 r. w strukturze pracujących według rodzajów działalności najwięcej osób pracowało w przemyśle i budownictwie (35,7%) oraz w pozostałych usługach (30,9%).

Na koniec 2021 r. odnotowano 217,4 tys. pracujących w podmiotach o liczbie pracujących 10 osób i więcej według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, tj. więcej o 5,5% niż w 2015 r. oraz o 7,1% w stosunku do 2010 r. (w kraju odpowiednio: o 9,7% i o 13,8%). Przeważały osoby pracujące w sektorze prywatnym i ich udział zwiększył się do 67,1% wobec 65,4% w 2015 r. i 58,8% w 2010 r. Również ich liczba wzrosła zarówno w odniesieniu do 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 8,3% i o 22,2%). W sektorze publicznym liczba pracujących w stosunku do 2015 r. zwiększyła się o 0,4%, a zmniejszyła się o 14,4% w odniesieniu do 2010 r.

W ogólnej liczbie pracujących kobiety stanowiły 48,3%, a ich udział nieznacznie się obniżył w porównaniu z 2015 r. (o 0,3 p. proc.), natomiast zwiększył się w relacji do 2010 r. (o 0,6 p. proc.). Pracujący w miastach stanowili 76,2% ogólnej liczby pracujących i ich udział zmniejszył się zarówno w relacji do 2015 r. jak i 2010 r. (odpowiednio: o 0,1 p. proc. i o 2,4 p. proc.).

Mapa 1. Pracujący^a na 1000 ludności w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 1. Employed persons^a per 1000 population in 2021
As of 31 December

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; dane dotyczą podmiotów o liczbie pracujących 10 osób i więcej oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

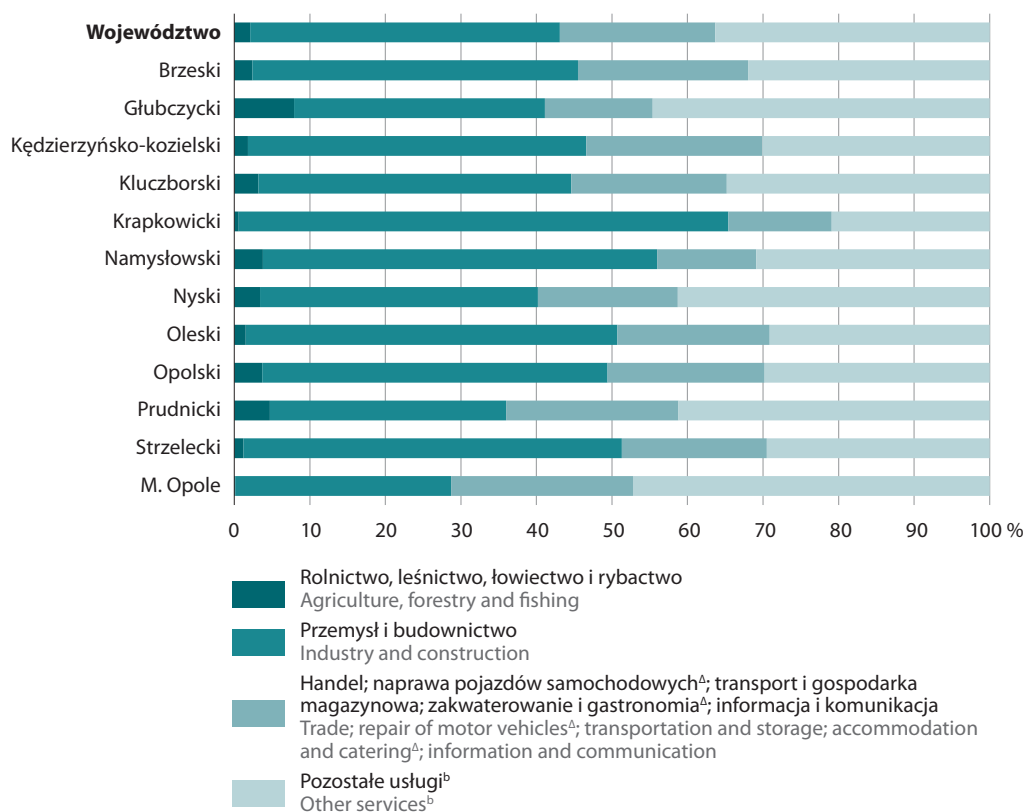
^a By actual workplace and kind of activity; data concern entities employing 10 persons and more as well as budgetary sphere units regardless of the number of employed persons.

W końcu 2021 r., podobnie jak w latach poprzednich, więcej pracujących odnotowano w podregionie opolskim (70,8% wobec 29,2% w nyskim). Ich udział utrzymał się na poziomie z 2015 r., a zwiększył się w porównaniu z 2010 r. Najwięcej pracujących na koniec 2021 r. było w m. Opolu (58,0 tys.) oraz

w powiatach: nyskim (22,4 tys.), kędzierzyńsko-kozielskim (20,8 tys.) i opolskim (17,7 tys.). Powiaty te skupiały ponad połowę (54,7%) pracujących w województwie. Zróżnicowanie terytorialne również zaznacza się w ujęciu pracujących według rodzajów działalności. W końcu 2021 r. w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie pracowało 4,4 tys. osób, tj. mniej o 22,4% niż w 2015 r. i o 25,8% w porównaniu z 2010 r. Najwięcej pracujących w tym rodzaju działalności odnotowano w powiatach: nyskim, opolskim i głubczyckim. W przemyśle i budownictwie liczba pracujących wyniosła 89,2 tys. osób, tj. więcej o 9,7% w porównaniu z 2015 r. i o 12,4% w stosunku do 2010 r., a ponad połowa z nich (50,9%) pracowała w m. Opolu oraz w powiatach: krapkowickim, kędzierzyńsko-kozielskim oraz nyskim. W rodzaju działalności obejmującym cztery sekcje: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja odnotowano 44,9 tys. pracujących i ich liczba zwiększyła się o 12,4% w stosunku do 2015 r. oraz o 14,5% w porównaniu z 2010 r. M. Opole, w którym odnotowano prawie 1/3 osób pracujących w omawianym rodzaju działalności zajmowało wiodącą pozycję wśród powiatów. Również w m. Opolu wystąpił największy odsetek (34,7%) pracujących w pozostałych usługach. W województwie liczba pracujących w tym rodzaju działalności wyniosła 79,0 tys. osób, tj. o 0,1% mniej niż w 2015 r., a o 0,5% więcej w odniesieniu do 2010 r.

Wykres 7. Struktura pracujących^a według rodzajów działalności w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 7. Structure of employed persons^a by kind of activity in 2021
As of 31 December

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; dane dotyczą podmiotów o liczbie pracujących 10 osób i więcej oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. b Pod pojęciem „pozostałe usługi” ujęte są sekcje: „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”; „Obsługa rynku nieruchomości”; „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”; „Administrowanie i działalność wspierająca”; „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”; „Edukacja”; „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”; „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

a By actual workplace and kind of activity; data concern entities employing 10 persons and more as well as budgetary sphere units regardless of the number of employed persons. b The item “other services” was introduced including sections: “Financial and insurance activities”; “Real estate activities”; “Professional, scientific and technical activities”; “Administrative and support service activities”; “Public administration and defence; compulsory social security”; “Education”; “Human health and social work activities”; “Arts entertainment and recreation” and “Other service activities”.

Z ogólnej liczby 186,5 tys. pracujących (w głównym miejscu pracy, w podmiotach o liczbie pracujących 10 osób i więcej według siedziby zarządu jednostki) pracę w porze nocnej wykonywało 20,0 tys. osób, tj. mniej o 0,6% niż w 2015 r. i o 5,6% w porównaniu z 2010 r. Najwięcej osób pracujących na nocnych zmianach odnotowano, podobnie jak w poprzednich latach, w sekcji przemysł oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna, których łączny udział w ogólnej liczbie pracujących w porze nocnej wyniósł 79,7%. W porównaniu z 2015 r. udział ten zmniejszył się o 1,6 p. proc., a zwiększył się o 4,3 p. proc. w odniesieniu do 2010 r. Liczba pracujących emerytów i rencistów kształtowała się w końcu 2021 r. na poziomie 5,3 tys. osób, tj. wyższym o 50,2% w relacji do 2015 r., natomiast niższym o 1,4% niż w 2010 r. Najczęściej osoby te pracowały w przemyśle, edukacji oraz w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej. Liczba pracujących cudzoziemców wyniosła 4,1 tys. osób i była 7-krotnie większa niż w 2015 r. oraz 18-krotnie w porównaniu z 2010 r., a największa ich liczba wystąpiła w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca, przemysł oraz transport i gospodarka magazynowa. Na koniec 2021 r. odnotowano 5,0 tys. pracujących osób niepełnosprawnych, tj. więcej o 16,2% w odniesieniu do 2015 r., natomiast mniej o 1,9% wobec 2010 r. Osoby z orzeczoną niepełnosprawnością pracowały najczęściej w sekcjach: przemysł, administrowanie i działalność wspierająca oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

W końcu 2021 r. w charakterze właścicieli, współwłaścicieli oraz pomagających członków rodzin pracowało 1,2 tys. osób, które stanowiły 0,6% ogólnej liczby pracujących. Zarówno w odniesieniu do 2015 r. jak i 2010 r. ich liczba zmniejszyła się (odpowiednio: o 29,5% i o 39,2%). Największy odsetek w tej grupie pracujących wystąpił w przemyśle, budownictwie oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych. Większość wśród omawianej zbiorowości pracujących, podobnie jak w poprzednich latach, stanowili mężczyźni (67,6%) i ich udział zwiększył się o 0,8 p. proc. w porównaniu z 2015 r. oraz o 1,6% w stosunku do 2010 r. Członkowie spółdzielni produkcyjno-rolniczych stanowili 0,4% wszystkich pracujących, a ich liczba była niższa o 45,2% w porównaniu z 2015 r. oraz o 54,0% w odniesieniu do 2010 r. i wyniosła 0,7 tys. osób.

Największym udziałem (98,9%) w ogólnej liczbie pracujących charakteryzowały się osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy. Ich liczba w końcu 2021 r. ukształtowała się na poziomie 184,5 tys. osób, tj. wyższym o 8,8% niż w 2015 r. oraz o 7,2% w relacji do 2010 r. Większość osób z omawianej grupy (64,2%) zatrudniona była w sektorze prywatnym. Wśród zatrudnionych na podstawie stosunku pracy kobiety stanowiły 48,3% (wobec 49,0% w 2015 r. i 47,9% w 2010 r.). W sektorze publicznym odsetek kobiet był znacznie wyższy niż w sektorze prywatnym (70,5% wobec 35,9%).

Spośród zatrudnionych na podstawie stosunku pracy 172,9 tys. osób, tj. 93,7% było pełnozatrudnionych. Udział kobiet w omawianej grupie pracujących wynosił 47,0% i obniżył się o 0,5 p. proc. w porównaniu z 2015 r., a wzrósł o 0,4 p. proc. w stosunku do 2010 r. Liczba osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy wzrosła zarówno w relacji do 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 10,7% i o 8,8%). Większość osób pełnozatrudnionych odnotowano w sektorze prywatnym (64,9%, tj. więcej o 2,9 p. proc. niż w 2015 r. i o 7,1 p. proc. niż w 2010 r.).

Liczba niepełnozatrudnionych w końcu 2021 r. wyniosła 11,6 tys. osób, w tym 67,9% stanowiły kobiety, a ich udział wzrósł o 1,0 p. proc. wobec 2015 r. i o 4,5 p. proc. w porównaniu z 2010 r. Liczba osób pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy zmniejszyła się zarówno w stosunku do 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 12,5% i o 12,4%). Wśród niepełnozatrudnionych nieznacznie przeważały osoby pracujące w sektorze prywatnym, których udział wyniósł 52,8% ogólnej liczby omawianej grupy.

Ruch zatrudnionych, czyli płynność kadr oznacza liczbę przyjęć i zwolnień w danym okresie. Proces ten nieustannie kształtuje sytuację na rynku pracy.

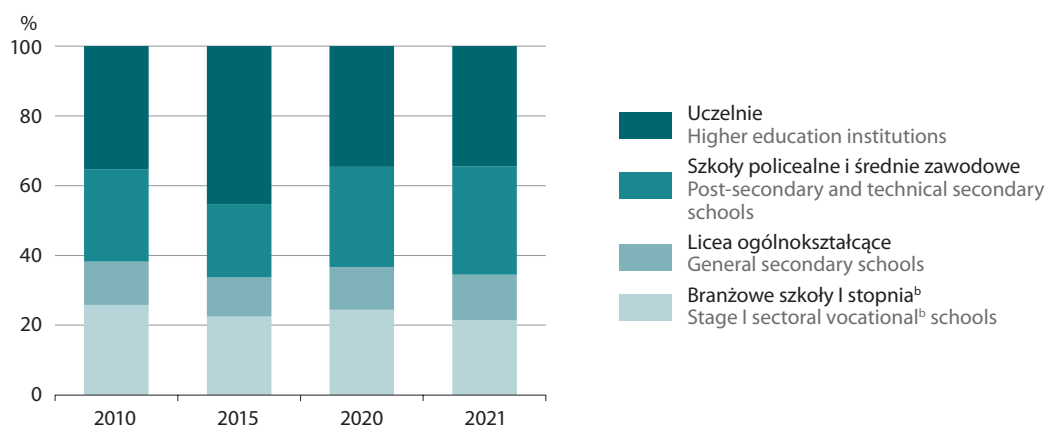
Tablica 1 Przyjęcia do pracy według źródeł rekrutacji
Table 1. Hires by sources of recruitment

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2021		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2010=100	2015=100
Ogółem Total	31729	30316	37798	119,1	124,7
w tym kobiety of which women	10751	11166	14527	135,1	130,1
Z ogółem: Of total:					
podejmujący pracę po raz pierwszy persons starting work for the first time	3728	3501	3905	104,7	111,5
poprzednio pracujący persons previously employed	24795	19632	27379	110,4	139,5
powracający z urlopów wychowawczych persons returning from child-care leaves	649	280	296	45,6	105,7

W 2021 r. w województwie opolskim przyjęto do pracy 37,8 tys. osób, tj. więcej o 24,7% w porównaniu z 2015 r. oraz o 19,1% w stosunku do 2010 r. Podobnie jak w poprzednich analizowanych latach, wśród osób przyjętych do pracy dominowali mężczyźni, którzy stanowili 61,6%. Ich odsetek zmniejszył się o 1,6 p. proc. w porównaniu z 2015 r. i o 4,5 p. proc. w stosunku do 2010 r. W liczbie przyjęć do pracy udział sektora prywatnego nadal był przeważający i kształtował się na poziomie 82,3%. W porównaniu z 2015 r. wzrost liczby przyjęć wystąpił w ośmiu sekcjach, a w odniesieniu do 2010 r. w dziewięciu. Największy (3-krotny) wzrost zarówno w stosunku do 2015 r. jak i 2010 r. odnotowano w sekcji administrowanie i działalność wspierająca. Spadek liczby przyjęć w relacji do 2015 r. wystąpił w ośmiu sekcjach, a w siedmiu w stosunku do 2010 r. W porównaniu z analizowanymi latami największy spadek liczby przyjęć odnotowano w działalności finansowej i ubezpieczeniowej, tj. o 55,2% w odniesieniu do 2015 r. i o 58,4% w relacji do 2010 r.

W ogólnej liczbie przyjętych pracowników prawie 3/4 stanowiły osoby, które poprzednio pracowały. Odsetek osób podejmujących pracę po raz pierwszy wynosił 10,3% wszystkich przyjętych pracowników, w tym 4,2% to absolwenci szkół

Wykres 8. Struktura absolwentów podejmujących pracę po raz pierwszy według rodzaju ukończonej szkoły^a
Chart 8. Structure of graduates taking up work for the first time by type of graduated school^a

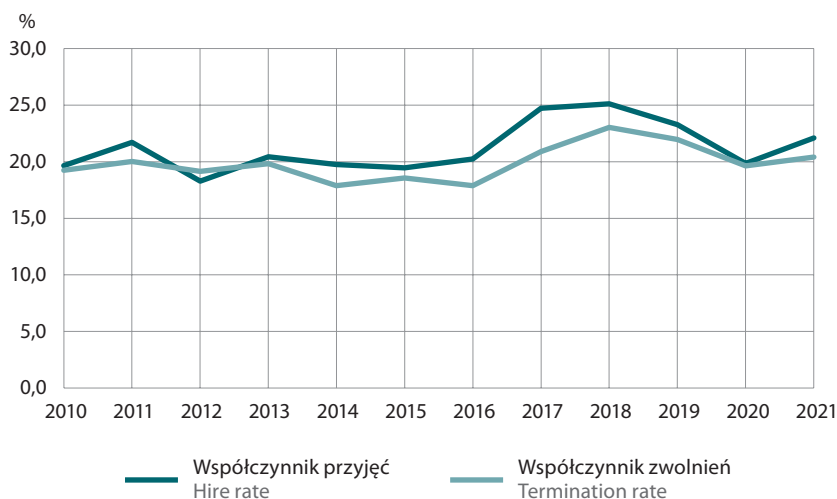

a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz sezonowych i zatrudnionych dorywczo w podmiotach o liczbie pracujących 10 osób i więcej oraz w jednostkach sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.
b W 2010 r. i 2015 r. absolwenci zasadniczych szkół zawodowych.

a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time employees as well as seasonal and temporary employees in entities employing 10 persons and more as well as in budgetary sphere units regardless of the number of employed persons.
b In 2010 and 2015 graduates of basic vocational schools.

Współczynnik przyjęć w 2021 r. kształtował się na poziomie 22,1% wobec 19,4% w 2015 r. i 19,6% w 2010 r. (w kraju odpowiednio: 22,1%, 22,3% i 20,3%). Podobnie jak w poprzednich latach, w sektorze prywatnym współczynnik przyjęć był ponad 2-krotnie wyższy niż w sektorze publicznym. Najwyższy współczynnik odnotowano w administrowaniu i działalności wspierającej (107,4%), a następnie w budownictwie (32,2%). Najniższy natomiast wystąpił w edukacji (7,8%) oraz w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (8,0%). Współczynnik przyjęć dla mężczyzn wynosił 25,9% i zwiększył się o 2,4 p. proc. w relacji do 2015 r. oraz o 1,1 p. proc. w odniesieniu do 2010 r., a dla kobiet – 17,9% i był wyższy odpowiednio: o 3,0 p. proc. i o 4,2 p. proc.

Wykres 9. Współczynnik przyjęć i zwolnień^a
Chart 9. Hire and termination rate^a

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz sezonowych i zatrudnionych dorywczo w podmiotach o liczbie pracujących 10 osób i więcej oraz w jednostkach sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

^a Data cover full-time employees as well as seasonal and temporary employees in entities employing 10 persons and more as well as in budgetary sphere units regardless of the number of employed persons.

W 2021 r. odnotowano współczynnik zwolnień na poziomie 20,4%, tj. wyższym o 1,9 p. proc. niż w 2015 r. i o 1,2 p. proc. niż w 2010 r. (w kraju – 20,3%; odpowiednio: spadek o 0,3 p. proc. i wzrost o 0,8 p. proc.). Dla mężczyzn współczynnik zwolnień wynosił 24,0% i w relacji do 2015 r. zwiększył się o 0,9 p. proc., a zmniejszył się o 0,6 p. proc. w odniesieniu do 2010 r. W przypadku kobiet współczynnik zwolnień był niższy (16,2%), lecz wzrósł w stosunku do omawianych lat (odpowiednio: o 2,7 p. proc. i o 3,0 p. proc.). Najniższy współczynnik zwolnień odnotowano w edukacji (7,7%) oraz działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (10,6%), natomiast najwyższy w administrowaniu i działalności wspierającej (99,6%), a następnie w budownictwie (31,4%).

W 2021 r. zwolniono 34,8 tys. pracowników pełnozatrudnionych, tj. więcej zarówno w stosunku do 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 19,9% i o 11,6%). Zdecydowana większość osób (81,9% ogólnej liczby zwolnień) straciła pracę w sektorze prywatnym. Nadal zwolnienia w większym stopniu dotyczyły mężczyzn niż kobiet. W 2021 r. pracę straciło 21,6 tys. mężczyzn, co stanowiło 62,0% wszystkich zwolnień. W relacji do 2015 r. ogólna liczba zwolnień wzrosła w dziewięciu sekcjach, a w siedmiu w odniesieniu do 2010 r. Największy wzrost (4-krotny i 3-krotny) odnotowano w administrowaniu i działalności wspierającej. Spadek zwolnień wystąpił w siedmiu sekcjach w porównaniu z 2015 r., a największy w pozostałej działalności usługowej (o 53,1%). W stosunku do 2010 r. zmniejszenie liczby zwolnień odnotowano w dziewięciu sekcjach, w tym największe w rolnictwie, leśnictwie łowiectwie i rybactwie (o 59,7%).

Zwolnienia w drodze wypowiedzenia przez pracodawcę stanowiły 6,8% wszystkich zwolnień, a ich udział zmalał zarówno w relacji do 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 8,1 p. proc. i o 8,5 p. proc.). Zwiększył się natomiast odsetek zwolnień w drodze wypowiedzenia przez pracownika, który wyniósł 14,3% (wzrost

odpowiednio: o 1,7 p. proc. i o 4,4 p. proc.). Wyższy niż w poprzednich latach był również udział pracowników przeniesionych na emeryturę (6,9% wobec 5,8% w 2015 r. i 2,5% w 2010 r.). Osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze stanowiły 1,0% (w 2015 r. – 1,3%, w 2010 r. – 2,5%).

Tablica 2. Pełnozatrudnieni zwolnieni z pracy według przyczyn
Table 2. Full-time employees terminated by reasons

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2021		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2010=100	2015=100
Ogółem Total	31207	29055	34840	111,6	119,9
w tym kobiety of which women	10462	10193	13248	126,6	130,0
Z ogółem: Of total:					
zwolnieni w drodze wypowiedzenia przez: terminated due to dissolution of an employment contract:					
pracodawcę employer	4775	4339	2367	49,6	54,6
pracownika employee	3087	3666	4973	161,1	135,7
w związku z przejściem na emeryturę because of retirement	781	1690	2406	3razy	142,4
z powodu niezdolności do pracy i rehabilitacji due to inability to work or due to rehabilitation	350	291	222	63,4	76,3

W 2021 r., podobnie jak w 2015 r. i 2010 r. liczba przyjęć do pracy przewyższała liczbę zwolnień i było to o 3,0 tys. przyjęć więcej (w 2015 r. – o 1,3 tys., w 2010 r. – o 0,5 tys.). Najbardziej liczba przyjęć przeważała nad liczbą zwolnień w przemyśle (o 1,4 tys.), natomiast największą przewagę zwolnień nad przyjęciami odnotowano w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 0,1 tys.). Suma wartości współczynników przyjęć i zwolnień wskazuje na rozmiar rotacji zatrudnienia. W 2021 r. najniższą rotację, a tym samym dużą stabilność w zatrudnieniu odnotowano w edukacji (15,5%, w 2015 r. – 16,5%, w 2010 r. – 15,1%), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (22,4%, w 2015 r. – 27,8%, w 2010 r. – 24,8%) oraz w działalności związanej z kulturą rozrywką i rekreacją (22,6%, w 2015 r. – 25,3%, w 2010 r. – 29,8%). Największą natomiast rotację zatrudnienia w 2021 r. podobnie jak w 2015 r. i 2010 r., odnotowano w administrowaniu i działalności wspierającej (207,0% wobec odpowiednio: 110,1% i 117,5%), a następnie w budownictwie (63,6% wobec: 70,2% i 80,6%).

Sytuację na rynku pracy w znacznym stopniu kształtuje popyt na pracę. Wielkość i struktura popytu na pracę jest zależna m.in. od zapotrzebowania na produkty i usługi, kondycji ekonomicznej przedsiębiorstwa i kosztów pracy.

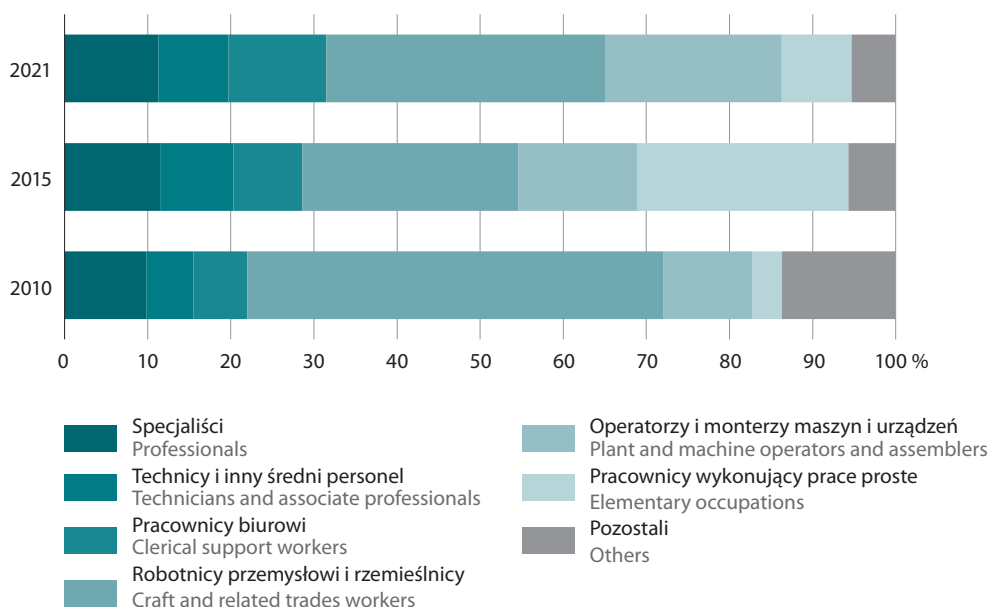
Na koniec 2021 r. w województwie opolskim wolne miejsca pracy były w posiadaniu 1,4 tys. jednostek, których liczba zwiększyła się w porównaniu z 2015 r. oraz 2010 r. (odpowiednio: o 131,9% i o 101,6%). W analizowanym okresie odnotowano w nich 5,1 tys. wolnych miejsc pracy, tj. 5-krotnie więcej niż w 2015 r. i 3-krotnie w odniesieniu do 2010 r. Zdecydowanie więcej takich miejsc na koniec 2021 r. wystąpiło w sektorze prywatnym stanowiąc 93,3% ogólnej ich liczby (w 2015 r. – 87,3%, w 2010 r. – 83,6%). Najwięcej wolnych miejsc pracy (39,3%) skupiały podmioty o liczbie pracujących do 9 osób. Wolne miejsca pracy w podmiotach, w których pracowało od 10 do 49 osób stanowiły 36,9%, a najmniejszy udział, tj. 23,8% odnotowano w podmiotach, w których pracowało 50 osób i więcej. Najwięcej wakatów na koniec 2021 r. wystąpiło w przemyśle (48,7%), budownictwie (29,8%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (9,2%).

Podstawowe znaczenie z punktu widzenia diagnozy rynku pracy ma struktura kwalifikacyjno-zawodowa pracowników poszukiwanych do pracy. Na koniec 2021 r. najwięcej (33,5%) ofert pracy przeznaczonych było dla robotników przemysłowych i rzemieślników. Na tę grupę zawodową najwięcej wolnych miejsc pracy oczekiwało w budownictwie (61,6%) oraz w przemyśle (36,3%).

Wolne miejsca pracy odnotowano również dla pracowników o wysokich kwalifikacjach zawodowych. Dla specjalistów było 11,3% wolnych miejsc pracy, głównie w przemyśle (69,8%). Dla techników i średniego personelu o wyższych kwalifikacjach przeznaczono 8,4% wolnych miejsc pracy. Większość (79,3%) wolnych miejsc pracy dla tej grupy pracowników oferowana była w przemyśle.

**Wykres 10. Struktura wolnych miejsc pracy^a według grup zawodów
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 10. Structure of job vacancies^a by groups of occupations
As of 31 December

a W jednostkach lokalnych.
a In local units.

W 2021 r. powstało 11,0 tys. nowych miejsc pracy, z czego większość (88,9%) utworzono w podmiotach sektora prywatnego. W relacji do 2015 r. liczba nowo utworzonych miejsc pracy wzrosła o 10,3%, a w odniesieniu do 2010 r. zmalała o 21,5%. Najwięcej nowych miejsc pracy utworzono w jednostkach o liczbie pracujących od 10 do 49 osób (43,8%), a najmniej w podmiotach, w których pracowało 50 osób i więcej (16,0%). Nowe miejsca pracy tworzone przede wszystkim w jednostkach prowadzących działalność w zakresie przemysłu (31,3% wszystkich nowych miejsc pracy), handlu; naprawy pojazdów samochodowych (20,5%) oraz budownictwa (16,5%). W ogólnej liczbie nowo utworzonych miejsc pracy uwzględnione są również niezagospodarowane miejsca pracy. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. było 1,7 tys., tj. 15,1% nowych miejsc pracy jeszcze nieobsadzonych.

W województwie opolskim w 2021 r. zostało zlikwidowanych 4,5 tys. miejsc pracy, przede wszystkim w sektorze prywatnym (90,9%). Najwięcej zlikwidowanych miejsc pracy odnotowano w jednostkach małych, zatrudniających do 9 osób (39,3%). W porównaniu z 2015 r. liczba zlikwidowanych miejsc pracy zmniejszyła się o 32,3%, a o 56,1% w relacji do 2010 r. Najwięcej miejsc pracy zlikwidowano w jednostkach prowadzących działalność w zakresie administrowania i działalności wspierającej (19,1% ogólnej liczby zlikwidowanych miejsc pracy) oraz handlu; naprawy pojazdów samochodowych (14,2%) i budownictwa (13,4%).

W marcu 2020 r. ogłoszono w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a następnie stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej COVID-19. W nawiązaniu do oceny stanu sytuacji epidemicznej wprowadzono rozwiązania zapobiegające i przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się wspomnianego wirusa i zwalczające wywołaną nim chorobę. Działania te odnosiły się także do rynku pracy. Zaistniała sytuacja wpłynęła na ograniczenie działalności podmiotów gospodarki narodowej w dotychczasowej postaci. Przejawiało się to m.in. otwarciem się pracodawców na formy zatrudnienia pozwalające na zachowanie dystansu społecznego. Jedną z takich form jest praca zdalna.

W końcu grudnia 2021 r. udział osób, które pracowały zdalnie w związku z sytuacją epidemiczną w ogólnej liczbie pracujących objętych badaniem „Popyt na pracę” w województwie opolskim wyniósł 2,9% (w kraju – 6,9%). Skala wykorzystania pracy zdalnej w sektorze publicznym była większa niż w prywatnym (6,4% wobec 1,5%). Wykorzystanie pracy zdalnej różniło się w zależności od wielkości podmiotów. W 4 kwartale 2021 r. odsetek osób świadczących pracę zdalnie w związku z sytuacją epidemiczną był największy w jednostkach zatrudniających od 10 do 49 osób (4,1%). W jednostkach o liczbie pracujących 50 osób i więcej pracę zdalnie świadczyło 2,9%, natomiast w jednostkach do 9 osób odsetek ten wyniósł 1,1%.

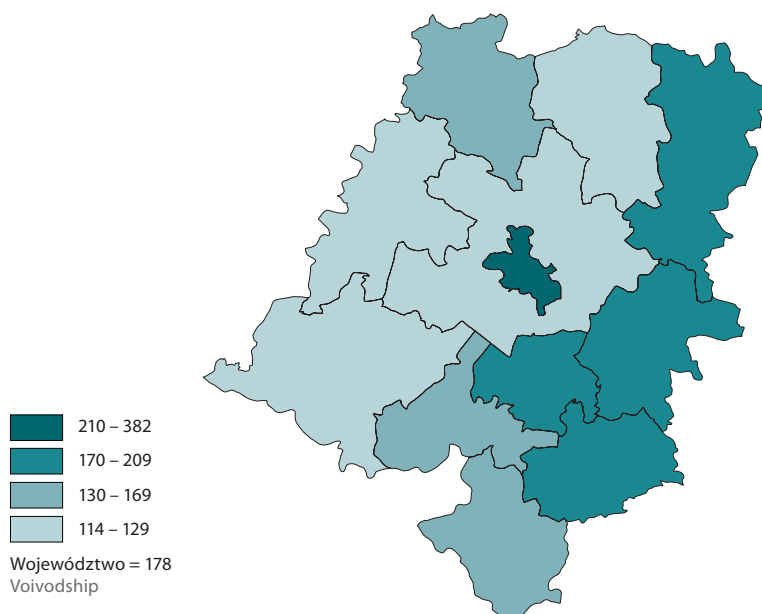
W 4 kwartale 2021 r. w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej kontynuowano formy czasowego odosobnienia ze względu na podejrzenie zakażenia m. in. w postaci kwarantanny oraz izolacji. Pracujący, którzy według stanu na 31 grudnia 2021 r. korzystali z wynagrodzenia za czas choroby lub zasiłku chorobowego z powodu objęcia kwarantanną lub izolacją stanowili w województwie opolskim 2,8% ogółu pracujących (w kraju – 2,1%). W sektorze prywatnym takie przypadki wystąpiły w większej skali niż w publicznym (3,0% wobec 2,4%).

Udział pracujących objętych kwarantanną bądź izolacją był zróżnicowany w zależności od wielkości jednostek; największy (3,4%) wystąpił w jednostkach o liczbie pracujących do 9 osób, a najmniejszy (2,6%) w jednostkach z liczbą pracujących 50 osób i więcej. W jednostkach zatrudniających od 10 do 49 osób odsetek ten wyniósł 2,8%.

W 2021 r. przeciętne zatrudnienie w województwie opolskim wynosiło 201,3 tys. osób i było wyższe o 8,2% niż w 2015 r. i o 3,0% w relacji do 2010 r. (w kraju odpowiednio: o 10,6% i o 11,5%). W porównaniu z 2015 r. przeciętne zatrudnienie zwiększyło się najbardziej w sekcji administrowanie i działalność wspierająca (o 71,2%). W odniesieniu do 2010 r. wzrost przeciętnego zatrudnienia w omawianej sekcji również był wysoki (o 54,1%). Przeważający udział zatrudnionych odnotowano w sektorze prywatnym (68,5%). Największy odsetek przeciętnego zatrudnienia wystąpił, podobnie jak w 2015 r. i 2010 r. w przemyśle (31,8% wobec 31,2% i 31,9%), edukacji (12,9% wobec 13,4% i 13,1%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (11,8% wobec 12,2% i 12,9%).

Przeciętne zatrudnienie w podmiotach o liczbie pracujących 10 osób i więcej w 2021 r. wynosiło 169,5 tys. osób i zwiększyło się o 8,1% w porównaniu z 2015 r. oraz o 1,9% w relacji do 2010 r. (w kraju odpowiednio: o 9,7% i o 10,2%). Przeciętne zatrudnienie w sektorze prywatnym było prawie 2-krotnie wyższe niż w publicznym i kształtowało się na poziomie 106,2 tys. osób. W omawianym sektorze przeciętne zatrudnienie wzrosło zarówno w odniesieniu do 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 13,6% i o 13,9%). W sektorze publicznym odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia. Wobec 2015 r. był on niewielki, bo 0,1%, natomiast w relacji do 2010 r. spadek wyniósł 13,5%.

Mapa 2. Przeciętne zatrudnienie^a na 1000 ludności w 2021 r.
 Map 2. Average paid employment^a per 1000 population in 2021

^a Dane dotyczą podmiotów o liczbie pracujących 10 osób i więcej oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.
^a Data concern entities employing 10 persons and more as well as budgetary sphere units regardless of the number of employed persons.

W przekroju terytorialnym województwa według podregionów przeciętne zatrudnienie było w podregionie opolskim prawie 3-krotnie wyższe niż w podregionie nyskim. W porównaniu z 2015 r. w obu podregionach obserwowano wzrost przeciętnego zatrudnienia, przy czym większy wystąpił w podregionie opolskim niż w nyskim (o 9,2% wobec 5,4%). W relacji do 2010 r. przeciętne zatrudnienie było większe w podregionie opolskim o 3,2%, a w nyskim odnotowano spadek o 1,5%. Największe przeciętne zatrudnienie w 2021 r. odnotowano w m. Opolu (48,6 tys.) oraz w powiatach: nyskim (17,0 tys.), kędzierzyńsko-kozielskim (16,8 tys.) i strzeleckim (13,9 tys.). Łącznie stanowiło ono 56,7% przeciętnego zatrudnienia w województwie.

Właściwe wykorzystanie czasu pracy, czyli czasu, w którym pracownik pozostaje do dyspozycji pracodawcy w zakładzie pracy lub innym miejscu wyznaczonym do wykonywania pracy jest ważnym czynnikiem mającym wpływ na wzrost wydajności pracy.

W województwie opolskim pracownicy w 2021 r. przepracowali w sumie 284,1 mln godzin. Nominalny czas pracy w przeliczeniu na 1 zatrudnionego wynosił 1936 godzin, tj. więcej o 3 godziny niż w 2015 r., a o 11 godzin w porównaniu z 2010 r.

W 2021 r. na 1 zatrudnionego czas przepracowany wynosił 1676 godzin, z czego 97,7% to czas przepracowany w godzinach normalnych, a 2,3% w godzinach nadliczbowych. Czas przepracowany w godzinach normalnych stanowił 84,6% nominalnego czasu pracy i jego udział zmniejszył się o 0,6 p. proc. w porównaniu z 2015 r., a zwiększył się o 0,4 p. proc. w stosunku do 2010 r. Czas nieprzepracowany kształtował się na poziomie 299 godzin i zwiększył się (o 12 godzin) w porównaniu z 2015 r., natomiast zmalał (o 6 godzin) wobec 2010 r.

W 2021 r. najwięcej czasu w godzinach nadliczbowych w przeliczeniu na 1 zatrudnionego przepracowały osoby zatrudnione w sekcjach: edukacja, rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, przemysł oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna. Najmniej natomiast odnotowano w działalności finansowej i ubezpieczeniowej, działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją, w informacji i komunikacji oraz w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.

Bezrobocie rejestrowane Registered unemployment

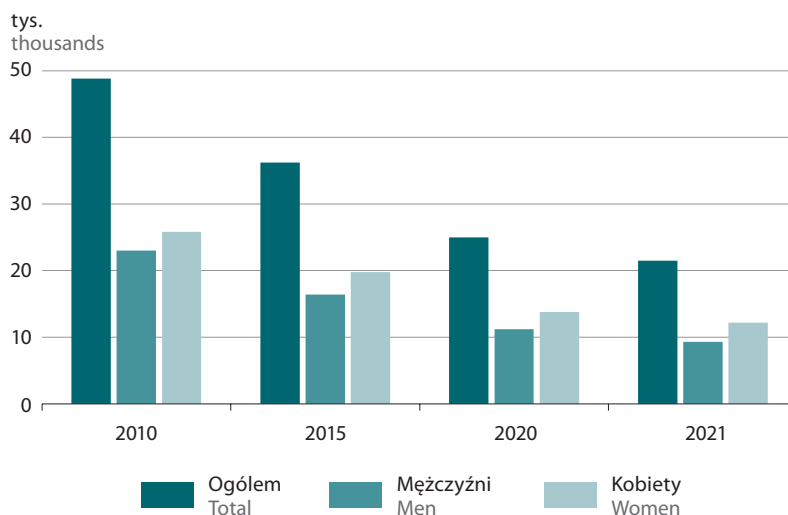
Bezrobocie oznacza stan nierównowagi pomiędzy popytem na pracę, a podażą pracy. Liczba bezrobotnych na koniec 2021 r. ukształtowała się na poziomie niższym zarówno w odniesieniu do 2015 r. jak i 2010 r. Liczba ofert pracy zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy była niższa niż w porównywanych latach.

W końcu grudnia 2021 r. w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego zarejestrowanych było 21,5 tys. bezrobotnych, co stanowiło 2,4% wszystkich bezrobotnych w kraju. W porównaniu z grudniem 2015 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 40,5%, a o 55,8% w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. (w kraju odpowiednio: o 42,7% i o 54,2%).

Spadek liczby bezrobotnych w stosunku do 2015 r., jak i 2010 r. odnotowano zarówno wśród mężczyzn jak i kobiet. Liczba mężczyzn zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się o 7,1 tys. osób (tj. o 43,3%), a kobiet – o 7,5 tys. (tj. o 38,2%). W odniesieniu do 2010 r. spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych mężczyzn wyniósł 13,7 tys. (tj. 59,4%), podczas gdy dla kobiet – 13,6 tys. (tj. 52,6%).

Wykres 11. Bezrobotni zarejestrowani według płci Stan w dniu 31 grudnia

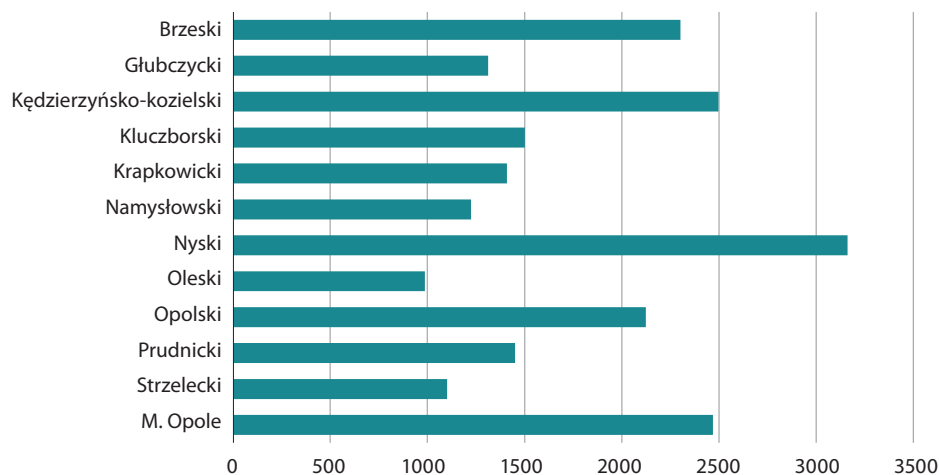
Chart 11. Registered unemployed persons by sex
As of 31 December

Nadal utrzymała się przewaga liczby zarejestrowanych bezrobotnych w podregionie opolskim. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w tym podregionie w końcu grudnia 2021 r. wyniósł 56,1% (wobec 43,9% w nyskim). Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2021 r. było w powiecie nyskim (3,2 tys.), kędzierzyńsko-kozielskim i m. Opolu (po 2,5 tys.), w powiecie brzeskim (2,3 tys.) oraz opolskim (2,1 tys.). Powiaty te skupiały ponad połowę (58,3%) zarejestrowanych bezrobotnych w województwie.

**Wykres 12. Bezrobotni zarejestrowani w 2021 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 12. Registered unemployed persons in 2021
As of 31 December

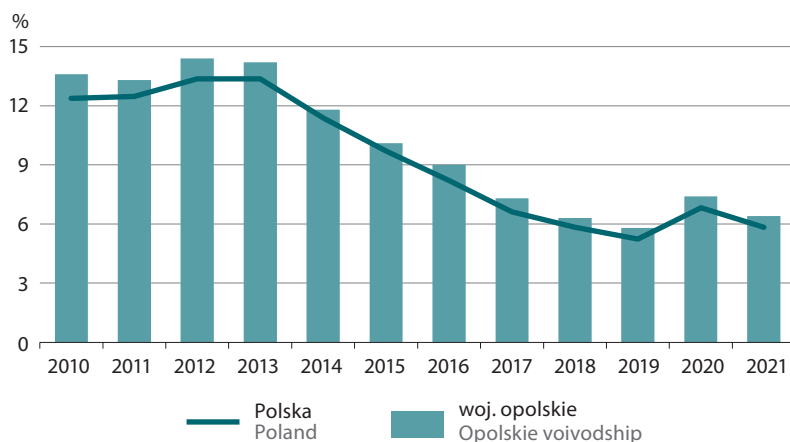

Sytuację na lokalnych rynkach pracy charakteryzuje m.in. wskaźnik mierzony liczbą zarejestrowanych bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym. Na koniec 2021 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 4 zarejestrowanych bezrobotnych (w 2015 r. – 6, w 2010 r. – 7). Korzystniejszą sytuację obserwowano w podregionie opolskim, w którym omawiany wskaźnik na koniec 2021 r. wyniósł 3 (w 2015 r. – 5). W podregionie nyskim wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 4 (w 2015 r. – 7). Najmniej korzystnie przedstawiała się sytuacja w powiatach: głubczyckim, kędzierzyńsko-kozielskim, namysłowskim oraz prudnickim, w których na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 5 bezrobotnych, a najkorzystniej w powiecie strzeleckim, w którym omawiany wskaźnik wyniósł 2.

O skali bezrobocia i tempie jego zmian świadczy stopa bezrobocia, mierzona udziałem liczby bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo.

**Wykres 13. Stopa bezrobocia rejestrowanego^a
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 13. Registered unemployment rate^a
As of 31 December

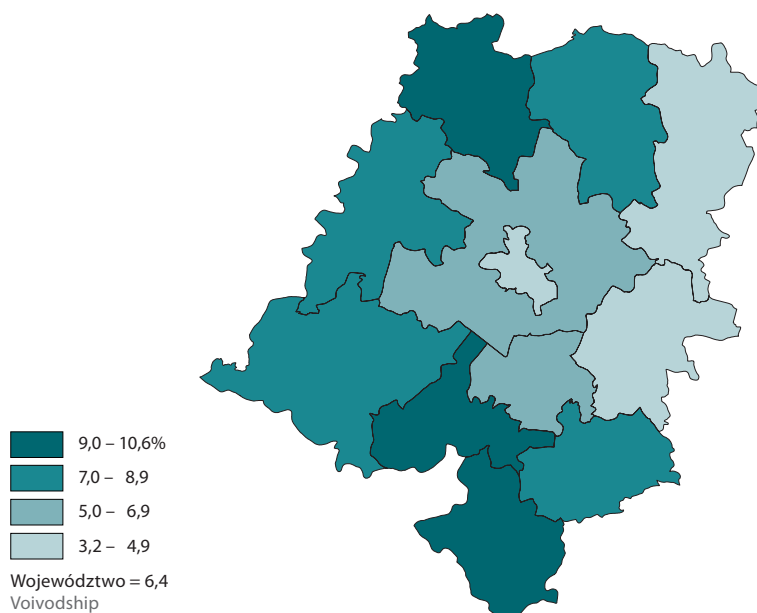
^a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych: dla lat 2010–2019 na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010, dla lat 2020–2021 – Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

^a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was used for calculation, estimated: for 2010–2019 – on the basis of the Agricultural Census 2010, for 2020–2021 – Agricultural Census 2020.

W województwie opolskim stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec 2021 r. wyniosła 6,4% i była o 0,6 p. proc. wyższa niż dla kraju. Obserwowano duże przestrzenne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie opolskim. Rozpiętość pomiędzy najniższym a najwyższym poziomem stopy bezrobocia wyniosła 7,4 p. proc. Niższa stopa bezrobocia od średniej dla województwa obserwowana była w czterech powiatach i najniższą odnotowano w m. Opolu (3,2%). Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały: głubczycki (10,6%), prudnicki (9,1%) oraz namysłowski (9,0%). W podregionie opolskim stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 5,3%, podczas gdy w nyskim wyniosła 8,8%.

**Mapa 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 3. Registered unemployment rate in 2021
As of 31 December

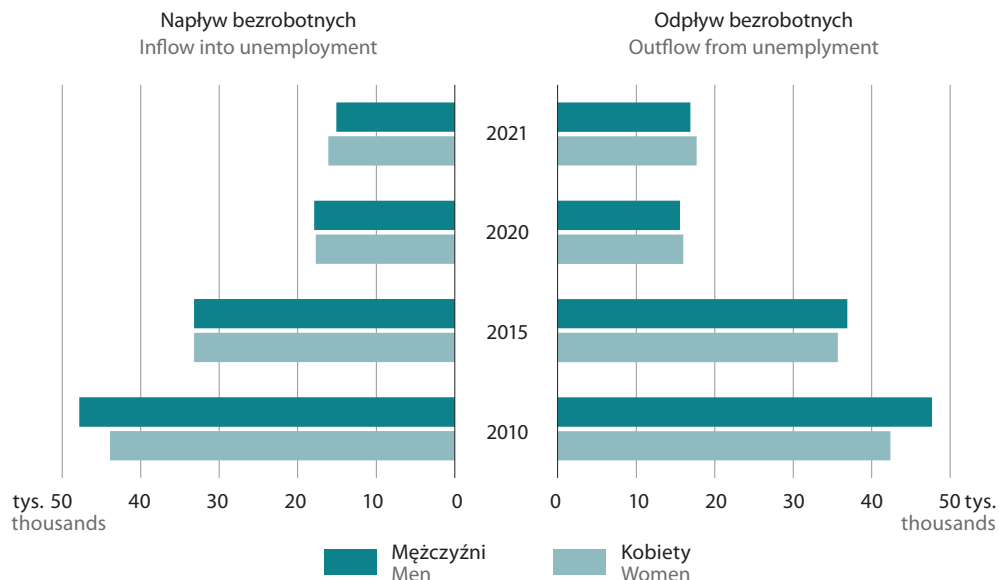

O płynności rynku pracy oraz poziomie bezrobocia decyduje m.in. rotacja bezrobotnych, czyli napływ i odpływ osób rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy.

W 2021 r. podobnie jak w 2015 r., odnotowano większą liczbę bezrobotnych wyrejestrowanych z ewidencji powiatowych urzędów pracy niż osób nowo rejestrujących się. W powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego w 2021 r. zarejestrowano 31,2 tys. osób i jednocześnie wykreślono z ewidencji 34,6 tys. bezrobotnych. Liczba osób, które uzyskały status bezrobotnego zmalała o 53,1% w porównaniu z 2015 r., a o 66,0% w stosunku do 2010 r. Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych uległa zmniejszeniu o 52,3% w odniesieniu do 2015 r., a w porównaniu z 2010 r. – o 61,6%.

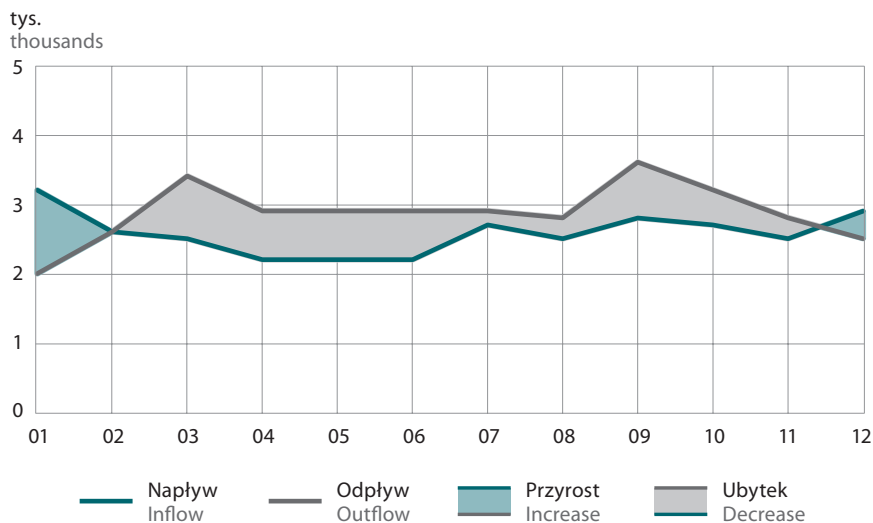
Ponad połowę (51,6%) nowo zarejestrowanych bezrobotnych w 2021 r. stanowiły kobiety, a ich udział zwiększył się zarówno w odniesieniu do 2015 r., jak i 2010 r. (odpowiednio: o 1,6 p. proc. i o 3,7 p. proc.). Większość, tj. 80,5% bezrobotnych nowo zarejestrowanych nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny. Ich liczba w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się o 55,1%, a o 66,3% w stosunku do 2010 r. Znaczącą grupę wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby poprzednio pracujące – 90,2% (w 2015 r. – 87,2%, w 2010 r. – 77,7%).

Wykres 14. Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani według płci
Chart 14. Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls by sex

Oprócz napływu, czynnikiem powodującym zmiany w poziomie bezrobocia jest odpływ bezrobotnych z ewidencji powiatowych urzędów pracy. W 2021 r. kobiety stanowiły 51,0% wyrejestrowanych bezrobotnych (w 2015 r. – 49,2%, a w 2010 r. – 47,0%). Podobnie jak w poprzednich latach nadal główną przyczyną utraty statusu bezrobotnego było podjęcie pracy, które dotyczyło 60,2% (w 2015 r. – 51,2%, w 2010 r. – 38,6%) ogólnej liczby wyrejestrowanych bezrobotnych. Zatrudnienie w 2021 r. znalazło 20,8 tys. osób, tj. mniej o 43,9% niż w 2015 r. i o 40,0% w porównaniu z 2010 r. Drugą przyczyną pod względem częstotliwości występowania było skreślenie z ewidencji spowodowane niepotwierdzeniem gotowości do pracy. Z tego powodu wykreślono 3,6 tys. osób, co stanowiło 10,5% (w 2015 r. – 19,5%, w 2010 r. – 27,5%) wszystkich wyrejestrowanych. Ich liczba w stosunku do 2015 r. zmniejszyła się o 74,3%, a o 85,3% w porównaniu z 2010 r. Dobrowolnie ze statusu bezrobotnego zrezygnowało 1,4 tys. osób, tj. mniej o 64,9% w porównaniu z 2015 r. i o 68,7% niż w 2010 r.

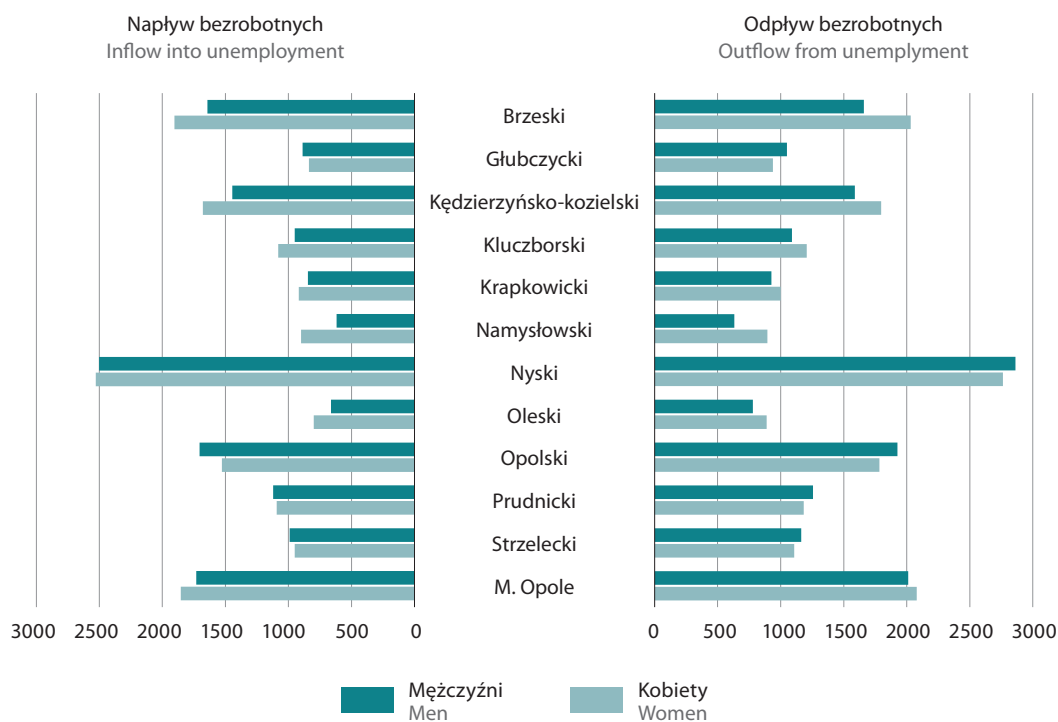
Wykres 15. Rotacja zarejestrowanych bezrobotnych w 2021 r.
Chart 15. Rotation of registered unemployed persons in 2021

Liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych oraz wyrejestrowanych z ewidencji powiatowych urzędów pracy była zróżnicowana w poszczególnych miesiącach. Najwięcej nowych rejestracji bezrobotnych w 2021 r. miało miejsce w styczniu (3,2 tys. osób), a najmniej – w czerwcu (2,2 tys. osób). Największą skalę odpływu bezrobotnych odnotowano we wrześniu (3,6 tys.), a najmniejszą w styczniu (2,0 tys.).

Napływ oraz odpływ bezrobotnych był istotnie zróżnicowany w przekroju terytorialnym. Największa rotacja bezrobotnych miała miejsce w powiecie nyskim (16,1% nowo zarejestrowanych i 16,2% wyrejestrowanych bezrobotnych w województwie). Najmniejszy odsetek napływających stanowili bezrobotni w powiecie oleskim (4,7%). Najniższy natomiast udział wśród wyrejestrowanych w województwie odnotowano w powiecie namysłowskim (4,4%).

Wykres 16. Napływ oraz odpływ zarejestrowanych bezrobotnych według płci w 2021 r.
Chart 16. Inflow and outflow of registered unemployed persons by sex in 2021

O zmianach na rynku pracy świadczy również wskaźnik płynności rynku pracy, wyrażający w procentach stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie sprawozdawczym do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych. W 2021 r. kształtował się on na poziomie 66,9% wobec 55,9% w 2015 r. oraz 37,9% w 2010 r. Analizując omawiany wskaźnik można stwierdzić, że nieco korzystniejsza sytuacja wystąpiła w podregionie opolskim, w którym wskaźnik płynności rynku pracy wynosił 68,2% (w 2015 r. – 54,7%, w 2010 r. – 35,5%) wobec 65,3% w podregionie nyskim (w 2015 r. – 57,2%, w 2010 r. – 40,4%). Najwyższy poziom wskaźnik osiągnął w powiecie strzeleckim (75,9%), a najniższy w głubczyckim (59,6%).

Sytuację na rynku pracy charakteryzuje nie tylko poziom bezrobocia, ale również jego struktura, która jest silnie zróżnicowana pod względem cech demograficznych i społecznych. Zagrożenie bezrobociem i szanse na uzyskanie nowego lub pierwszego zatrudnienia nie są jednakowe dla wszystkich. Zależy to m.in. od płci, wieku, poziomu wykształcenia, stażu pracy, czasu pozostawania bez pracy, czy od miejsca zamieszkania.

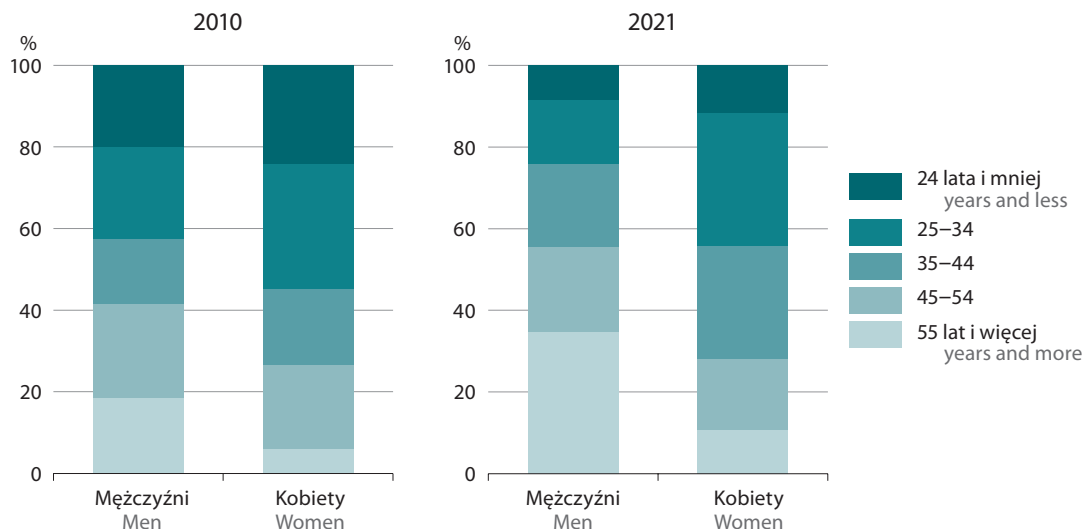
Podobnie jak w latach poprzednich, wśród bezrobotnych nadal przeważały kobiety, które w końcu 2021 r. stanowiły 56,7% bezrobotnych (w kraju – 53,8%). Udział kobiet pozostających bez pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się o 2,1 p. proc. w porównaniu z 2015 r. i o 3,8 p. proc. w stosunku do 2010 r. Na koniec 2021 r. na 100 bezrobotnych mężczyzn przypadało 131 bezrobotnych kobiet (w 2015 r. – 120, w 2010 r. – 112), przy czym w ogólnej liczbie ludności województwa na 100 mężczyzn przypadało 107 kobiet.

W województwie opolskim w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy były osoby w grupie wieku 25–34 lata, której udział wśród bezrobotnych ogółem był najwyższy i wyniósł 25,3% (w kraju – 25,8%). Udział osób bezrobotnych w tej grupie wieku obniżył się o 0,8 p. proc. w stosunku do 2015 r. i o 1,5 p. proc. w porównaniu z 2010 r. Na koniec 2021 r. w każdej z grup wieku odnotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych zarówno w porównaniu z 2015 r., jak i 2010 r. Największą skalę ubytku odnotowano w grupie wieku 24 lata i mniej, w której liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 57,0% w stosunku do 2015 r., a o 79,8% w porównaniu z 2010 r. Jednocześnie była to najmniej liczna grupa bezrobotnych w województwie opolskim. Jej udział na koniec 2021 r. kształtował się na poziomie 10,1% (w kraju – 11,2%) ogólnej liczby bezrobotnych, tj. mniej o 3,9 p. proc. niż w 2015 r., a o 12,1 p. proc. w porównaniu z 2010 r.

Wśród bezrobotnych mężczyzn osoby w wieku 45 lat i więcej stanowiły 55,6%, podczas gdy analogiczny odsetek dla kobiet wyniósł 28,2% (w 2015 r. odpowiednio: 52,3% i 30,4%, a w 2010 r.: 41,6% i 26,6%).

Wykres 17. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według płci i grup wieku Stan w dniu 31 grudnia

Chart 17. Structure of registered unemployed persons by sex and age groups
As of 31 December

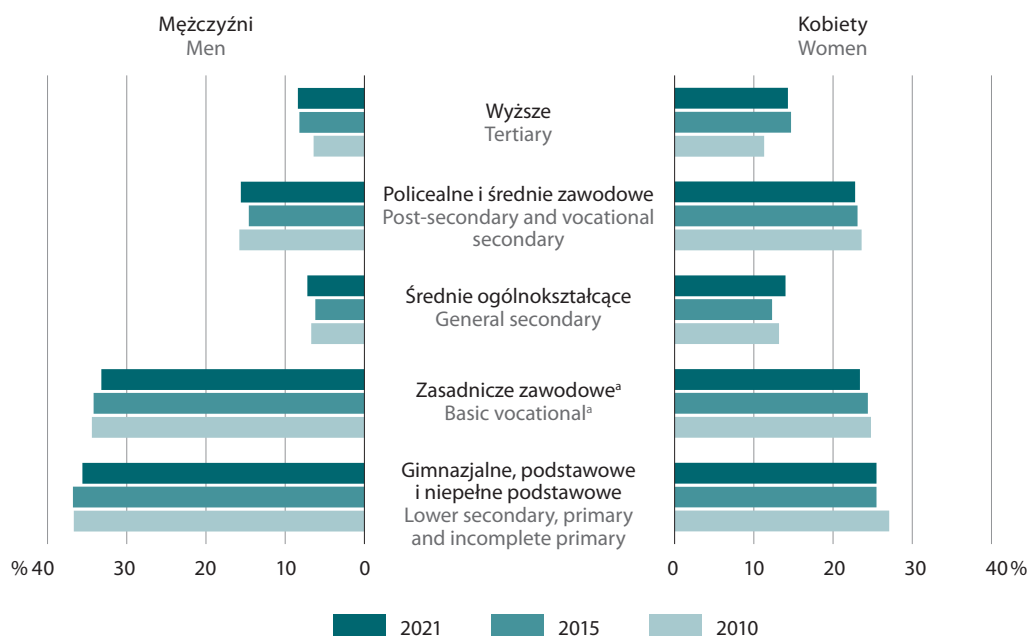

Ważną cechą decydującą o sytuacji i szansach bezrobotnych na rynku pracy jest poziom wykształcenia, od którego zależy zarówno umiejętność skutecznego poszukiwania pracy, jak i zdolność dostosowywania się do zmian na rynku pracy. Analizując strukturę bezrobotnych na koniec 2021 r. według poziomu wykształcenia, można stwierdzić, że utrzymała się na podobnym poziomie jak w latach poprzednich. Większość bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy stanowiły w dalszym ciągu osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych były osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym oraz zasadniczym

zawodowym/branżowym (57,5% ogólnej liczby bezrobotnych, w 2015 r. – 59,5%, a w 2010 r. – 61,0%). W kraju analogiczny odsetek wyniósł 51,8% (w 2015 r. – 54,9%, w 2010 r. – 56,6%). Najniższy udział odnotowano dla osób legitymujących się wykształceniem średnim ogólnokształcącym i wyniósł on 11,1% (w kraju – 12,0%) bezrobotnych ogółem, tj. więcej o 1,5 p. proc. niż w 2015 r. i o 1,0 p. proc. w porównaniu z 2010 r.

Wykres 18. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według płci i poziomu wykształcenia Stan w dniu 31 grudnia

Chart 18. Structure of registered unemployed persons by sex and educational level As of 31 December

a W 2021 r. łącznie z wykształceniem branżowym.
a In 2021 including basic sectoral vocational education.

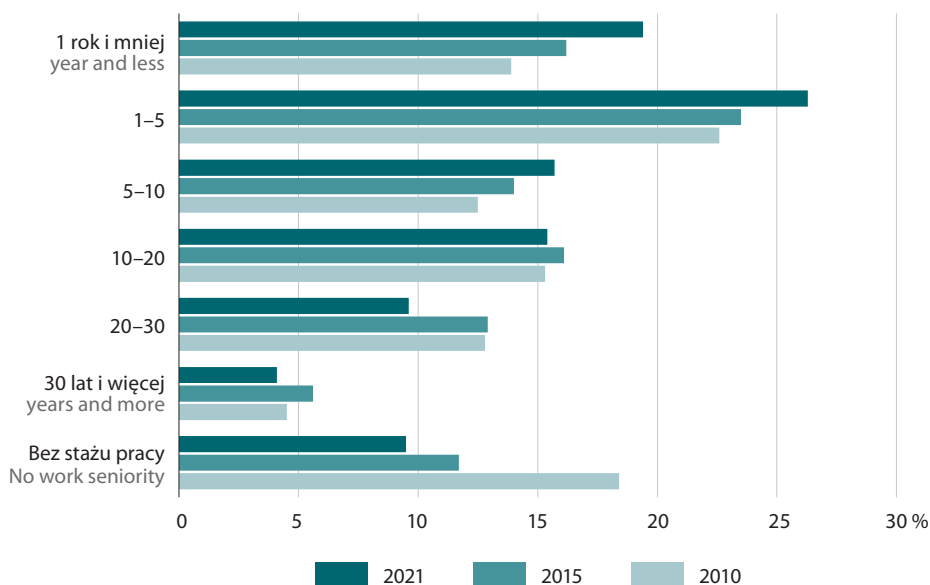
Bezrobotne kobiety charakteryzowały się odmienną strukturą wykształcenia niż mężczyźni. Wśród bezrobotnych kobiet osoby legitymujące się wykształceniem wyższym, średnim zawodowym (łącznie z policealnym) i ogólnokształcącym stanowiły 51,1% (w 2015 r. – 50,1%, w 2010 r. – 48,1%). Analogiczny odsetek dla mężczyzn wyniósł 31,2% (w 2015 r. – 29,0%, w 2010 r. – 28,8%).

Sytuacja bezrobotnych na rynku pracy zależy m.in. od ich przeszłości zawodowej. Biorąc pod uwagę to kryterium można wyróżnić osoby, które dotychczas nie pracowały i nie posiadały żadnego stażu zawodowego oraz osoby, które poprzednio pracowały i poszukiwały nowej pracy.

W końcu grudnia 2021 r. większość bezrobotnych pozostających w ewidencji powiatowych urzędów pracy województwa opolskiego to osoby, które wcześniej pracowały zawodowo. Ich udział ukształtował się na poziomie 90,5% (w kraju – 87,6%). Liczba bezrobotnych poprzednio pracujących wyniosła 19,5 tys. i była o 39,0% mniejsza niż w 2015 r., a o 51,0% w porównaniu z 2010 r.

**Wykres 19. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według stażu pracy^a
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 19. Structure of registered unemployed persons by work seniority^a
As of 31 December

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–5 uwzględniono osoby, które pracowały 1 rok i 1 dzień do pełnych 5 lat włącznie.

^a Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 1–5 persons who worked 1 year and 1 day to full 5 years were included.

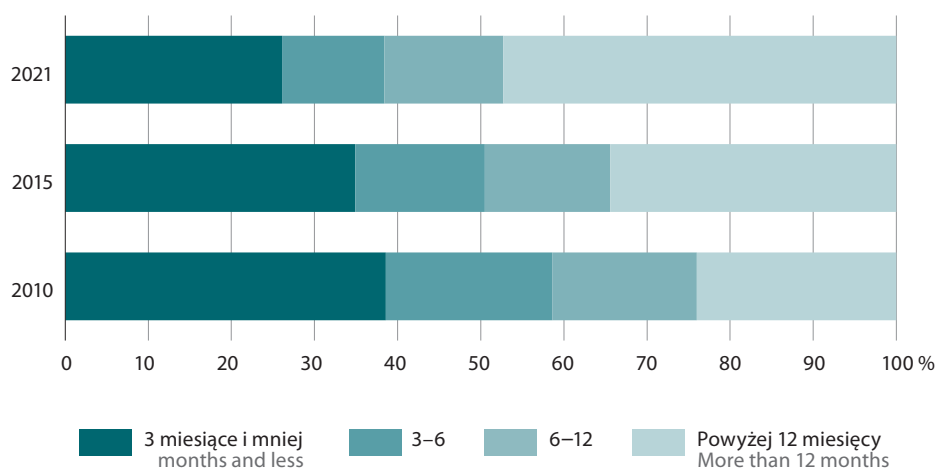
Największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w końcu grudnia 2021 r. dotyczył osób ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat – 26,3% (w kraju – 25,5%). Ponad połowę (64,9%) tej grupy osób stanowiły kobiety. Liczba bezrobotnych z omawianym stażem pracy w porównaniu z 2015 r. zmalała o 33,7%, a o 48,7% w stosunku do 2010 r. Nadal najmniej liczną grupę bezrobotnych stanowiły osoby, które przepracowały powyżej 30 lat, a ich udział wyniósł 4,1% (w kraju – 2,8%). Liczba tych osób zmniejszyła się o 56,1% w porównaniu z 2015 r. i o 60,0% w stosunku do 2010 r.

Osoby bez stażu pracy w województwie opolskim na koniec 2021 r. stanowiły 9,5% (w kraju – 12,4%) ogólnej liczby bezrobotnych. W porównaniu z 2015 r. liczba tych osób zmniejszyła się o 51,8%, a o 77,3% w odniesieniu do 2010 r. Warto podkreślić, że w województwie opolskim odnotowano jeden z najniższych udziałów osób dotychczas niepracujących w ogólnej liczbie bezrobotnych (3 lokata w kraju po dolnośląskim i łódzkim).

Kolejnym kryterium klasyfikacji bezrobotnych jest czas pozostawania bez pracy. Okres poszukiwania pracy jest jednym z czynników określających sytuację na rynku pracy. Długi czas poszukiwania pracy oraz długotrwała przerwa w zatrudnieniu wyraźnie zmniejszają szanse na znalezienie pracy. Na koniec 2021 r. liczba osób poszukujących pracy ponad 12 miesięcy wyniosła 10,2 tys. i była o 18,3% niższa niż w 2015 r. oraz o 13,0% w stosunku do 2010 r. Udział analizowanej grupy wśród ogólnej liczby bezrobotnych ukształtował się na poziomie 47,3% (w kraju – 47,8%), tj. wyższym o 12,9 p. proc. niż na koniec 2015 r. i o 23,3 p. proc. w porównaniu z 2010 r. Nadal ponad połowę (61,5%) w tej grupie bezrobotnych stanowiły kobiety.

**Wykres 20. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a
Stan w dniu 31 grudnia**

**Chart 20. Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment^a
As of 31 December**

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy; przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 pełnych miesięcy włącznie.

a From the date of registering in a labour office; intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to full 6 months were included.

W województwie opolskim większość bezrobotnych nie posiadała prawa do zasiłku. W końcu grudnia 2021 r. bez prawa do zasiłku było 19,0 tys. osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 88,3% i był wyższy o 1,5 p. proc. niż w 2015 r. i o 2,5 p. proc. w stosunku do 2010 r. W kraju osoby bez prawa do zasiłku stanowiły 86,7% wszystkich bezrobotnych. W końcu 2021 r. na każde 100 osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego 12 bezrobotnych (w kraju – 13) otrzymywało zasiłek. Ponad połowę (56,4%) bezrobotnych bez prawa do zasiłku stanowiły kobiety. Wśród ogólnej liczby bezrobotnych nie mających prawa do zasiłku 64,2% stanowili długotrwale bezrobotni, 35,9% – bez kwalifikacji zawodowych, 29,6% – bezrobotni powyżej 50 roku życia, a 22,4% – osoby do 30 roku życia.

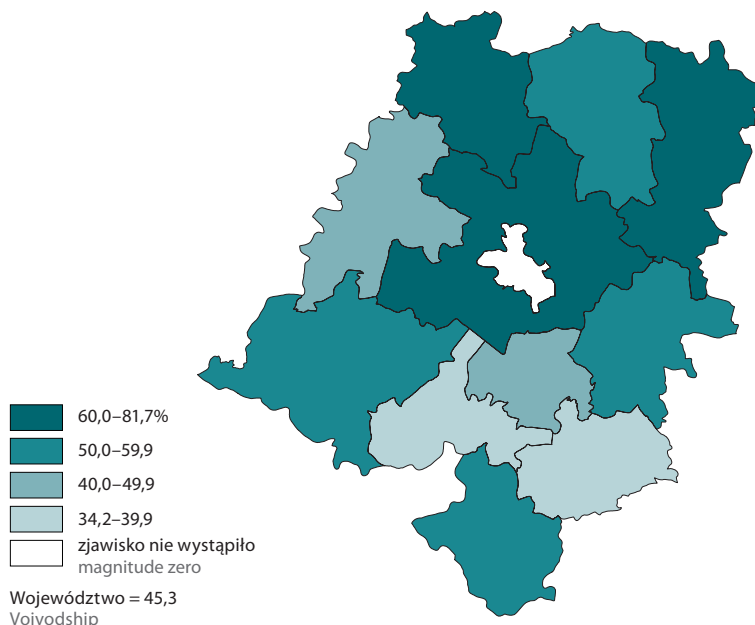
Na koniec 2021 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych bez prawa do zasiłku w podregionie opolskim wyniosła 10,9 tys., a w nyskim – 8,1 tys. Wyższy udział analizowanej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych danego podregionu odnotowano w podregionie opolskim – 89,9% niż w nyskim – 86,2%. Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych bez prawa do zasiłku było w powiecie nyskim (2,8 tys.) oraz kędzierzyńsko-kozielskim (2,3 tys.), a najmniej w powiecie oleskim (0,9 tys.) i strzeleckim (1,0 tys.).

Nadal na terenie województwa opolskiego utrzymywało się wysokie bezrobocie wśród osób zamieszkałych na wsi. W okresie styczeń–grudzień 2021 r. zarejestrowało się 13,7 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, tj. 44,1% ogólnej liczby zarejestrowanych w ciągu roku. Z ewidencji powiatowych urzędów pracy w tym okresie wyrejestrowanych zostało 15,1 tys. bezrobotnych mieszkańców wsi, co stanowiło 43,6% ogólnej liczby wyrejestrowanych w województwie. Z powodu podjęcia pracy wykreślono 9,1 tys. osób zamieszkałych na wsi, tj. 43,8% wszystkich wyrejestrowanych z tego tytułu w województwie. Na koniec 2021 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych na wsi wyniosła 9,8 tys., co stanowiło 45,3% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych.

Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi w podregionie opolskim na koniec 2021 r. ukształtowała się na wyższym poziomie niż w nyskim (odpowiednio: 5,2 tys. i 4,6 tys.), natomiast w tym ostatnim wystąpił wyższy udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi w ogólnej liczbie bezrobotnych podregionu (48,5% wobec 42,8%).

Mapa 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych zamieszkałych na wsi w ogółem zarejestrowanych bezrobotnych w 2021 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 4. Share of registered unemployed persons living in rural areas in the total of registered unemployed in 2021 As of 31 December

W pięciu powiatach udział bezrobotnych mieszkających na wsi ukształtował się powyżej 50,0% ogólnej liczby bezrobotnych danego powiatu. Wskaźnik był szczególnie wysoki w powiecie opolskim (81,7%). Najniższy udział analizowanej grupy bezrobotnych wystąpił w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (34,2%) i prudnickim (36,2%).

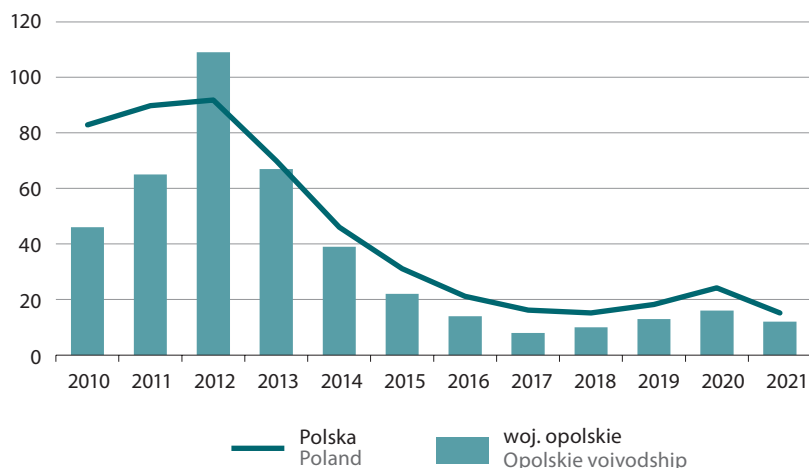
W województwie opolskim, podobnie jak w kraju, w miarę możliwości budżetowych w celu złagodzenia skutków bezrobocia, promowania aktywności zawodowej oraz umożliwiania dostosowania kwalifikacji do wymagań rynku pracy podejmowane były różne formy przeciwdziałania bezrobociu. Miały one na celu poprawę sytuacji na rynku pracy oraz podtrzymanie aktywności zawodowej bezrobotnych. Powiatowe urzędy pracy w ramach form przeciwdziałania bezrobociu gromadzą i opracowują informacje o zawodach, rynku pracy, szkolą osoby bezrobotne, udzielają porad w wyborze zawodu, prowadzą warsztaty przygotowujące do skutecznego poszukiwania pracy.

Jednym z działań prowadzonych przez powiatowe urzędy pracy jest pośrednictwo pracy polegające na rozpoznawaniu rynku, pozyskiwaniu ofert pracy oraz ich zagospodarowaniu.

W okresie styczeń–grudzień 2021 r. do powiatowych urzędów pracy zgłoszono 35,3 tys. ofert zatrudnienia, tj. mniej o 18,3% niż w 2015 r., a o 8,6% w porównaniu z 2010 r. Większość (87,6%) ofert pochodziła od pracodawców z sektora prywatnego. Spośród wszystkich ofert 9,6% (w 2015 r. – 17,7%, w 2010 r. – 25,9%) dotyczyło stażu, a 3,6% (4,5% i 11,9%) pracy społecznie użytecznej. Do osób niepełnosprawnych skierowanych było 2,0% (w 2015 r. – 3,1%, w 2010 r. – 2,3%) ofert pracy.

**Wykres 21. Bezrobotni zarejestrowani przypadający na 1 ofertę pracy
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 21. Registered unemployed persons per one job offer
As of 31 December

W podregionie nyskim zgłoszono 10,9 tys. ofert, a w opolskim – 24,4 tys. Najwięcej ofert zatrudnienia zgłoszono w m. Opolu (9,4 tys.), a następnie w powiecie opolskim (3,9 tys.). W końcu grudnia 2021 r. nierozdysponowanych pozostało 1,7 tys. miejsc pracy, co oznacza, że na 1 niewykorzystaną ofertę przypadają 12 bezrobotnych (w 2015 r. – 22, w 2010 r. – 46).

Obok pośrednictwa pracy metodą służącą ograniczeniu bezrobocia jest subsydiowanie miejsc pracy, tj. kierowanie bezrobotnych m.in. do prac interwencyjnych i robót publicznych. W 2021 r. do prac interwencyjnych skierowano więcej osób o 20,2% niż w 2015 r., a o 40,2% w porównaniu z 2010 r. W ramach prac interwencyjnych zatrudnienie znalazło 0,7 tys. osób, w tym 0,4 tys. kobiet. Do robót publicznych w 2021 r. skierowano 0,6 tys. osób, w tym 0,4 tys. kobiet. Liczba bezrobotnych skierowanych do robót publicznych zmniejszyła się o 61,9% w porównaniu z 2015 r., a o 87,1% w stosunku do 2010 r.

Istotną formą programów aktywizujących jest poradnictwo zawodowe. Pomaga i ułatwia bezrobotnym oraz poszukującym zatrudnienia w odnalezieniu się na rynku pracy, natomiast pracodawcom umożliwia prawidłowy dobór kandydatów do pracy. Powiatowe urzędy pracy w ramach poradnictwa zawodowego organizowały porady indywidualne i grupowe. W 2021 r. w ramach porad przeprowadzonych w formie indywidualnej odbyło się 5,5 tys. wizyt. Poradami indywidualnymi objęto 4,1 tys. osób, w tym 93,4% stanowili bezrobotni. Spośród ogólnej liczby bezrobotnych korzystających z poradnictwa ponad połowę (55,8%) stanowiły kobiety, 37,2% – bezrobotni do 30 roku życia, 73,1% – osoby pozostające bez pracy do 6 miesięcy oraz 43,1% – bezrobotni zamieszkali na wsi. Niepełnosprawni bezrobotni stanowili 4,9% ogólnej liczby bezrobotnych korzystających z tej formy porady. W 2021 r. z porad w formie grupowej skorzystało 0,2 tys. osób, wśród których bezrobotni stanowili 83,9%.

Szczególną rolę w poradnictwie zawodowym spełnia informacja zawodowa, która obejmuje informacje z zakresu edukacji i zatrudnienia, systemu szkoleń oraz charakterystyki pracy w poszczególnych zawodach. W 2021 r. z informacji zawodowej skorzystało 5,6 tys. klientów indywidualnych, a w spotkaniach grupowych uczestniczyło 1,3 tys. osób.

Kolejną aktywną formą przeciwdziałania bezrobociu są szkolenia zawodowe. Głównym ich celem jest zwiększenie szans na uzyskanie pracy przez bezrobotnych, wzrost ich aktywności na rynku pracy, zdobycie kwalifikacji zawodowych, podwyższenie już posiadanych lub zmiana dotychczasowych w związku z brakiem odpowiedniego zatrudnienia. W 2021 r. szkolenie ukończyło 0,7 tys. osób. Spośród ogólnej liczby osób szkolonych w województwie bezrobotni stanowili 98,8%. Pracę w trakcie lub po ukończeniu szkolenia podjęło 0,6 tys. osób.

Inną aktywną formą przeciwdziałania bezrobociu organizowaną przez powiatowe urzędy pracy jest staż. W 2021 r. staż ukończyło 2,8 tys. bezrobotnych. W trakcie lub po ukończeniu stażu pracę podjęło 2,5 tys. bezrobotnych.

Podstawowym instrumentem ekonomicznego łagodzenia skutków bezrobocia jest Fundusz Pracy, z którego w 2021 r. wydatkowano 220,7 mln zł, tj. o 23,0% więcej niż w 2015 r., a o 13,0% mniej w porównaniu z 2010 r. Najwięcej środków Funduszu Pracy w województwie wydano na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (36,3%) oraz zasiłki dla bezrobotnych (22,3%), na które przeznaczono odpowiednio: 80,1 mln zł i 49,1 mln zł. Analizując wydatki w podziale na formy przeciwdziałania bezrobociu najwięcej wydatkowano na staże (11,9%) oraz na podjęcie działalności gospodarczej (8,3%).

Wynagrodzenia. Świadczenia społeczne

Wages and salaries. Social benefits

Poziom wynagrodzeń jest determinowany sytuacją gospodarczą i kondycją finansową podmiotów gospodarczych. Na wysokość płac wpływa również stan zasobów pracy oraz kompetencje pracowników, takie jak: doświadczenie, umiejętności i kwalifikacje.

W województwie opolskim w 2021 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ukształtowało się na poziomie 5210,78 zł, tj. o 46,2% wyższym niż w 2015 r. (w kraju – o 45,4%). W odniesieniu do 2010 r. przeciętne wynagrodzenie w województwie było wyższe o 76,8% (w kraju – o 76,3%).

W 2021 r. przeciętne wynagrodzenie w sektorze publicznym wynosiło 6013,72 zł, a w sektorze prywatnym – 4842,20 zł. W stosunku do 2015 r. zwiększyła się (o 25,1%) różnica w poziomie wynagrodzeń między sektorami, przy czym zaobserwowano wolniejszy wzrost wynagrodzeń w sektorze publicznym niż prywatnym (43,8% wobec 49,2%). W porównaniu z 2010 r. płace w sektorze publicznym były wyższe o 66,8%, podczas gdy w sektorze prywatnym – o 89,7%. W latach 2010–2021 średnie roczne tempo wzrostu wynagrodzeń w sektorze publicznym wynosiło 4,8%, a w prywatnym – 6,0%, natomiast ogółem dla województwa i kraju po 5,3%.

Wykres 22. Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto od średniej w województwie według wybranych sekcji w 2021 r.

Chart 22. Relative deviations of average monthly gross wages and salaries from the average in the voivodship by selected sections in 2021

Jednym z kryteriów różnicujących wysokość płac jest rodzaj prowadzonej działalności. Odnotowuje się duże zróżnicowanie w poziomie przeciętnego wynagrodzenia w poszczególnych sekcjach gospodarki narodowej. W 2021 r. najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie odnotowano w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (127,2 średniego wynagrodzenia w województwie) oraz informacji i komunikacji (119,8), a najniższe – w zakwaterowaniu i gastronomii (63,2). Poziom wynagrodzenia najbardziej zbliżony do średniej wojewódzkiej obserwowano w przemyśle (103,4).

W porównaniu z 2015 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło we wszystkich sekcjach, przy czym najbardziej w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 65,0%), a najmniej – w obsłudze rynku nieruchomości (o 33,1%). W odniesieniu do 2010 r. skala wzrostu wynagrodzeń wynosiła od 57,1% w obsłudze rynku nieruchomości do 100,8% w handlu; naprawie pojazdów samochodowych.

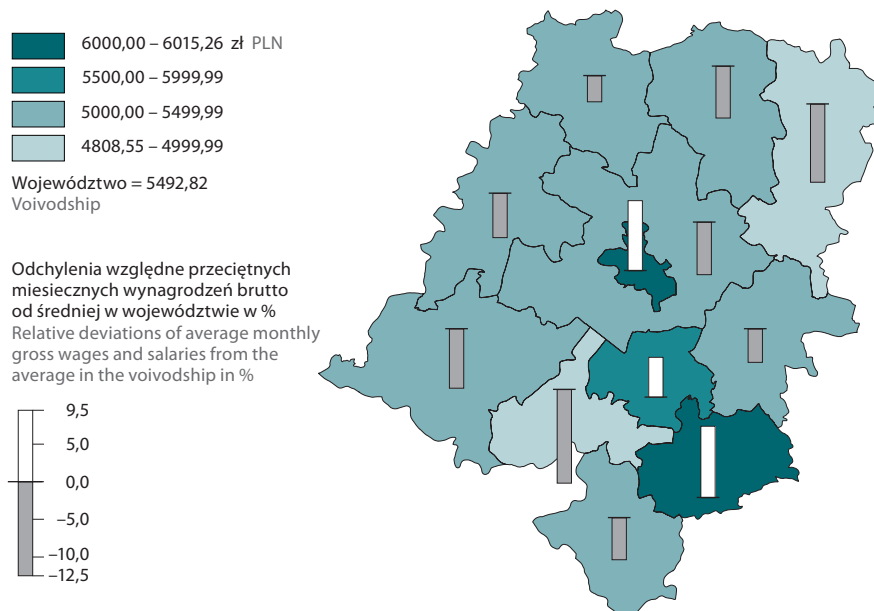
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach o liczbie pracujących 10 osób i więcej w 2021 r. osiągnęło poziom 5492,82 zł (w kraju – 6001,02 zł) i było wyższe o 44,8% niż w 2015 r. oraz o 75,1% w odniesieniu do 2010 r. (w kraju odpowiednio: o 44,6% i o 74,7%). W latach 2010–2021 średnie roczne tempo wzrostu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w województwie, podobnie jak w kraju, wynosiło – 5,2%.

W analizowanej zbiorowości rozpiętość wynagrodzeń wahała się od 3466,55 zł w zakwaterowaniu i gastronomii do 6754,05 zł w działalności finansowej i ubezpieczeniowej. Wynagrodzenia te stanowiły odpowiednio: 63,1% i 123,0% przeciętnego wynagrodzenia w województwie. Poprawę warunków płacowych względem 2015 r. jak i 2010 r. odnotowano we wszystkich sekcjach. Zarówno w stosunku do 2015 r., jak i 2010 r. zyskali pracownicy opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, których wynagrodzenie wzrosło odpowiednio: o 66,9% i o 89,6%. Najwolniej w zestawieniu z 2015 r. rosły wynagrodzenia pracowników zatrudnionych w podmiotach prowadzących działalność profesjonalną, naukową i techniczną (wzrost o 33,2%), a w odniesieniu do 2010 r. w działalności z zakresu informacji i komunikacji (o 39,2%).

W 2021 r., podobnie jak w latach poprzednich, wyższe przeciętne wynagrodzenie otrzymywali zatrudnieni w jednostkach sfery budżetowej niż w jednostkach samofinansujących się. Przeciętne wynagrodzenie w jednostkach sfery budżetowej wynosiło 5802,78 zł i było wyższe o 41,4% niż w 2015 r. oraz o 69,8% względem 2010 r. W tej grupie jednostek najlepiej opłacani byli pracownicy w sekcji administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (6643,00 zł), a najslabiej w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (4737,99 zł). Przeciętne wynagrodzenie w jednostkach samofinansujących się osiągnęło poziom 5392,01 zł, tj. wyższy o 46,4% w porównaniu z 2015 r. i o 77,5% w odniesieniu do 2010 r. Wśród tych jednostek rozpiętość wynagrodzenia była większa – od 3353,80 zł w zakwaterowaniu i gastronomii do 6754,05 zł w działalności finansowej i ubezpieczeniowej.

W województwie opolskim w analizowanym okresie nadal utrzymywało się znaczne terytorialne zróżnicowanie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto. Wyższy jego poziom obserwowano w podregionie opolskim, przy czym szybsze średnie roczne tempo wzrostu wynagrodzeń w latach 2010–2021 odnotowano w podregionie nyskim (5,6% wobec 5,1%).

Mapa 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2021 r.
 Map 5. Average monthly gross wages and salaries^a in 2021

^a Dane dotyczą podmiotów o liczbie pracujących 10 osób i więcej oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

^a Data concern entities employing 10 persons and more as well as budgetary sphere units regardless of the number of employed persons.

W 2021 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podregionie nyskim stanowiło 90,1% wynagrodzenia w podregionie opolskim (w 2015 r. – 86,7%, w 2010 r. – 84,7%). W odniesieniu do 2015 r. szybciej rosły płace w podregionie nyskim aniżeli w opolskim (48,8% wobec 43,3%), w porównaniu z 2010 r. również bardziej wzrosły wynagrodzenia w podregionie nyskim niż w opolskim (83,0% wobec 72,1%).

Wysokość wynagrodzenia przekraczającą przeciętne wynagrodzenie w województwie w 2021 r. odnotowano w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim, w m. Opolu oraz w powiecie krapkowickim. W grupie o najniższych wynagrodzeniach znalazły się natomiast powiaty: prudnicki i oleski. Najwyższe wynagrodzenia otrzymali pracownicy w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (109,5% przeciętnego wynagrodzenia w województwie), a najniższe wypłacono w powiecie prudnickim (87,5%). Różnica między wynagrodzeniami w tych powiatach wynosiła 1206,71 zł.

Bardziej zróżnicowany poziom wynagrodzeń w powiatach można zauważyć w poszczególnych rodzajach działalności. W 2021 r. największą różnicę między najniższym, a najwyższym wynagrodzeniem (2-krotnie wyższe płace) odnotowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych. Spośród analizowanych sekcji najczęściej (trzy sekcje) najwyższe wynagrodzenie w województwie otrzymywali pracownicy w m. Opolu.

Tablica 3. Najniższe i najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji i powiatów w 2021 r.

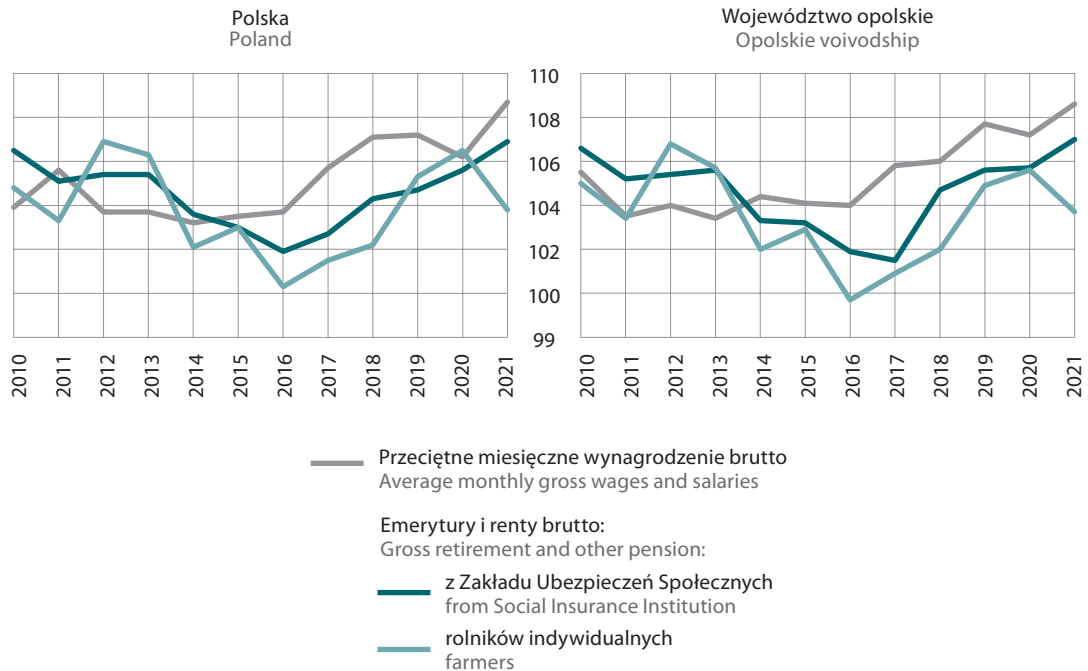
Table 3. The lowest and highest average monthly gross wages and salaries by sections and powiats in 2021

Sekcje Sections	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto Average monthly gross wages and salaries			
	najniższe w zł lowest in PLN	powiat powiat	najwyższe w zł highest in PLN	powiat powiat
Ogółem Total	4808,55	prudnicki	6015,26	kędzierzyńsko- -kozielski
w tym: of which:				
Przemysł Industry	4553,06	prudnicki	6473,50	krapkowicki
Budownictwo Construction	3614,18	oleski	6149,97	strzelecki
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	3783,68	prudnicki	7589,85	kędzierzyńsko- -kozielski
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	3321,67	oleski	5169,60	brzeski
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	3358,58	brzeski	4142,54	prudnicki
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	4158,25	prudnicki	5971,40	kędzierzyńsko- -kozielski
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	4244,83	oleski	5860,85	kluczborski
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	5665,06	namysłowski	6994,86	m. Opole
Edukacja Education	5286,40	opolski	5838,60	m. Opole
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	4784,56	kluczborski	7269,53	m. Opole
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	3633,59	głubczycki	4846,82	namysłowski

W województwie opolskim w 2021 r. przeciętna liczba emerytów oraz rencistów wynosiła 209,8 tys. osób i była wyższa o 8,0 tys. osób, tj. o 4,0% od notowanej w 2015 r., natomiast obniżyła się o 5,8 tys. osób, tj. o 2,7% w porównaniu z 2010 r. (w kraju wzrost odpowiednio: o 4,7% i o 0,1%).

Wykres 23. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto oraz przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto
Rok poprzedni = 100

Chart 23. Indices of average monthly gross wages and salaries as well as retirement and other pension
 Previous year = 100

Emerytów i rencistów pobierających świadczenia z ZUS było 188,9 tys. (więcej o 7,2% niż w 2015 r. i o 2,2% wobec 2010 r.), co stanowiło 90,0% wszystkich emerytów i rencistów w województwie. Wśród świadczeniobiorców największą grupę, podobnie jak w poprzednich latach, stanowili emeryci (78,4%), a następnie osoby otrzymujące rentę rodzinną (16,7%) oraz osoby pobierające rentę z tytułu niezdolności do pracy (5,0%).

Przeciętna liczba emerytów i rencistów uzyskujących świadczenia z KRUS wynosiła 20,9 tys. i zmniejszyła się zarówno w porównaniu z 2015 r. (o 18,2%), jak i w stosunku do 2010 r. (o 32,0%). W tej grupie świadczeniobiorców również dominowali emeryci (85,9%). Odsetek osób pobierających rentę z tytułu niezdolności do pracy wynosił 10,7%, a osób otrzymujących rentę rodzinną – 3,4%.

W 2021 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wynosiła 2520,79 zł i stanowiła 98,7% przeciętnej emerytury i renty w kraju. Świadczenie to wzrosło o 29,4% w stosunku do 2015 r. W porównaniu z 2010 r. emerytury i renty były o 61,6% wyższe, a średnie roczne tempo ich wzrostu wynosiło 4,5%.

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w 2021 r. ukształtowała się na poziomie 1465,88 zł, tj. o 2,6% wyższym niż przeciętnie w kraju. W porównaniu z 2015 r. emerytury i renty rolników wzrosły o 17,7%. Od 2010 r. świadczenia te zwiększyły się o 44,1%, a średnie roczne tempo wynosiło 3,4%.

Warunki pracy

Working conditions

Warunki pracy stanowią zespół czynników występujących w środowisku pracy mających wpływ na jej jakość oraz wydajność. Są one istotnym zagadnieniem z punktu widzenia zarówno pracodawcy, jak i pracownika. Pracodawcy zobowiązani są do identyfikacji czynników szkodliwych i ich wpływu na zdrowie zatrudnionych osób, zapewnienia warunków pracy zgodnych z obowiązującymi normami oraz podejmowania działań profilaktycznych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

W 2021 r. zmianie uległa metoda badania warunków pracy z pełnej na reprezentacyjną opartą na dobrej celowo próbie. Badanie obejmuje jednostki zatrudniające 10 osób i więcej. Wyniki badania uzyskane z próby są uogólniane na zbiorowość generalną podmiotów gospodarki narodowej zatrudniających 10 osób i więcej.

W województwie opolskim na koniec 2021 r. w zakładach objętych badaniem warunków pracy zatrudnionych było 133,9 tys. osób. Spośród tej grupy 9,2 tys. osób pracowało w warunkach zagrożenia, co stanowiło 6,9% zatrudnionych w zakładach objętych badaniem. Przeciętnie w kraju odsetek zatrudnionych w warunkach zagrożenia kształtował się na niższym poziomie (6,6%).

Wśród ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia – 23,0% stanowiły kobiety, tj. blisko co czwarta zatrudniona osoba.

Miarą obrazującą skalę zatrudnienia w warunkach zagrożenia jest liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem. W 2021 r. wskaźnik ten wynosił 68,7 wobec 66,3 – w kraju (najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w województwie śląskim – 129,8, a najniższą w województwie mazowieckim – 30,3). Największe zagrożenie w województwie opolskim mierzone tym wskaźnikiem wystąpiło w administrowaniu i działalności wspierającej (130,2) oraz w przemyśle (103,1).

Osoby zatrudnione na stanowiskach pracy mogą być narażone na czynniki szkodliwe związane ze środowiskiem pracy, uciążliwością pracy oraz na czynniki mechaniczne związane z kontaktem z maszynami szczególnie niebezpiecznymi. Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące osób liczonych tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.

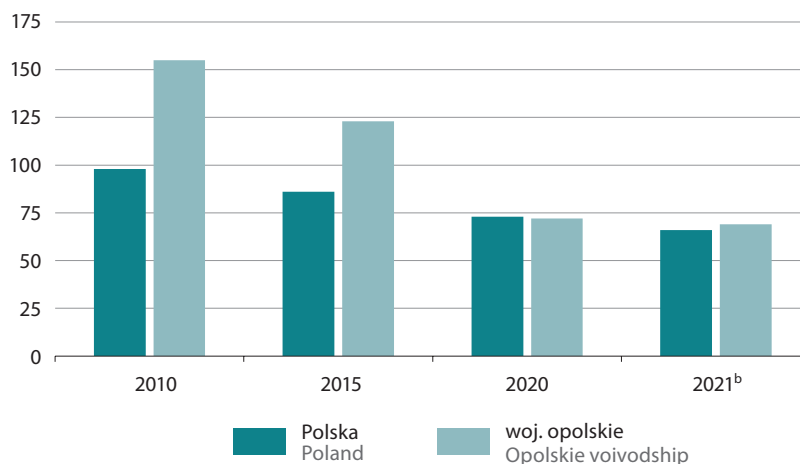
W warunkach zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy na koniec 2021 r. zatrudnionych było 5,8 tys. osób. Grupa ta stanowiła ponad połowę (63,5%) wszystkich zatrudnionych w warunkach zagrożenia (w kraju – 59,9%). W analizowanej grupie zagrożeń, podobnie jak w latach poprzednich, dominował przemysł (81,0%), natomiast w przeliczeniu na 1000 zatrudnionych największe zagrożenie (130,2) wystąpiło w administrowaniu i działalności wspierającej.

Na zagrożenia związane z uciążliwością pracy na koniec 2021 r. narażonych było 1,9 tys. osób, tj. 20,9% wszystkich zatrudnionych w warunkach zagrożenia (w kraju – 21,7%). W przeliczeniu na 1000 zatrudnionych największe zagrożenie wystąpiło w edukacji (70,7).

Trzecią i zarazem najmniej liczną grupą zagrożeń, na które narażone były osoby zatrudnione na stanowiskach pracy były zagrożenia czynnikami mechanicznymi związanymi z kontaktem z maszynami szczególnie niebezpiecznymi. Na koniec 2021 r. na te zagrożenia narażony był co szósty zatrudniony w warunkach zagrożenia (w kraju – co piąty). W 2021 r., pod względem rodzaju działalności, najczęściej zatrudnionych narażonych na te zagrożenia odnotowano w przemyśle (75,3%). W rozpatrywanej grupie największe zagrożenie na 1000 zatrudnionych wystąpiło w budownictwie (19,4).

Wykres 24. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia^a na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem Stan w dniu 31 grudnia

Chart 24. Exposure to risk factors at work^a per 1000 employees in units covered by the survey As of 31 December

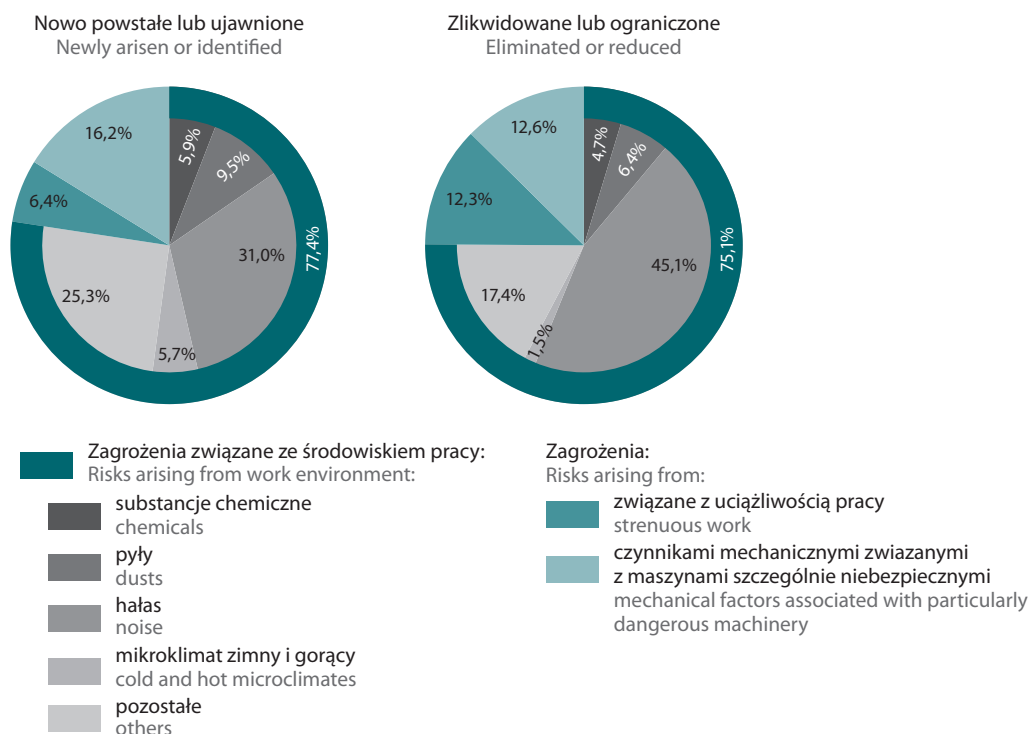
a Liczeni raz w grupie czynnika przeważającego. b Zmianie uległa metoda badania z pełnej na metodę reprezentacyjną na dobranej celowo próbie, w związku z czym dane od 2021 r. są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie.

a Employees listed once by predominant factor. b The survey method was changed from a full scale to a purposive sampling method, drawn on a purposive sample, therefore the data from 2021 are incomparable with the data for the previous years.

Osoby zatrudnione w warunkach zagrożenia mogą być narażone jednocześnie na czynniki szkodliwe związane ze środowiskiem pracy, uciążliwością pracy oraz na czynniki mechaniczne związane z maszynami szczególnie niebezpiecznymi. Na poprawę warunków pracy istotny wpływ ma proces likwidacji lub ograniczenia zagrożeń oraz proces ujawnienia zagrożeń istniejących lub nowo powstałych. Poniżej w analizie zaprezentowano dane dotyczące osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia liczonych tyle razy na ile czynników osoby te były narażone.

W 2021 r. zlikwidowano lub ograniczono 5,3 tys. wszystkich zagrożeń. Równocześnie ujawniono (łącznie z nowo powstałymi) 2,9 tys. zagrożeń.

Wykres 25. Zatrudnieni^a w warunkach zagrożenia według grup zagrożeń w 2021 r.
Chart 25. Exposure^a to risk factors at work by groups of threats in 2021

^a Liczeni tyle razy, na ile czynników są narażeni.
^a Employees listed as many times as many risks they are exposed to.

Na koniec 2021 r. liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia wyniosła 10,6 tys. Ponad połowa osób (6,7 tys.) była zatrudniona w warunkach zagrożenia związanego ze środowiskiem pracy. W 2021 r. w grupie tej zlikwidowano lub ograniczono 4,0 tys. zagrożeń, przy jednoczesnym ujawnieniu (łącznie z nowo powstałymi) 2,3 tys. zagrożeń. Spośród czynników związanych ze środowiskiem pracy największe zagrożenie stanowił hałas, którym zagrożonych było 58,0% wszystkich osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanego ze środowiskiem pracy. W ciągu 2021 r. zlikwidowano lub ograniczono 2,4 tys. zagrożeń związanych z hałasem, co stanowiło najwyższy odsetek wśród ogółu zlikwidowanych lub ograniczonych zagrożeń związanych ze środowiskiem pracy.

Liczba zagrożeń związanych z uciążliwością pracy na koniec 2021 r. wyniosła 2,3 tys. W tej grupie zagrożeń w ciągu roku zlikwidowano lub ograniczono 0,7 tys. zagrożeń i jednocześnie stwierdzono 0,2 tys. zagrożeń nowo powstałych lub ujawnionych. Wśród czynników szkodliwych związanych z uciążliwością pracy nadmierne obciążenie fizyczne stanowiło 46,7%, a niedostateczne oświetlenie stanowisk pracy – 20,2%.

W grupie zagrożeń czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi w 2021 r. zlikwidowano lub ograniczono 0,7 tys. zagrożeń wobec 0,5 tys. zagrożeń nowo powstałych lub ujawnionych. W końcu 2021 r., na zagrożenia czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi narażonych było 1,5 tys. zatrudnionych.

W badaniu warunków pracy istotne znaczenie mają informacje dotyczące działań profilaktycznych związanych z oceną i eliminacją ryzyka zawodowego. W 2021 r. dokonano oceny ryzyka zawodowego dla 50,1 tys. osób zatrudnionych na stanowiskach pracy w zakładach objętych badaniem warunków pracy. Większość osób zatrudniona była w przemyśle – 58,5% oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych

– 12,8% i budownictwie – 12,7%. W wyniku zastosowania środków technicznych, organizacyjnych i ochrony indywidualnej wyeliminowano lub ograniczono ryzyko zawodowe u 38,6 tys. zatrudnionych, w tym 20,2 tys. w przemyśle. Wśród wymienionych środków przeważały środki ochrony indywidualnej, które otrzymało 31,5 tys. osób.

Wypadki przy pracy są zagadnieniem ściśle związanym z rynkiem pracy, a zwłaszcza z bezpieczeństwem oraz warunkami pracy. Gromadzone w tym zakresie informacje są podstawą do analizy rozmiarów, struktury, przyczyn czy konsekwencji wypadków i podejmowania odpowiednich działań znacznie je ograniczających.

W 2021 r. odnotowano 1,8 tys. wypadków przy pracy, w tym 5 wypadków zbiorowych. Najwięcej wypadków odnotowano w podmiotach prowadzących działalność w zakresie przemysłu (48,4%), budownictwa oraz handlu; naprawy pojazdów samochodowych (po 10,3%). W wypadkach przy pracy zgłoszonych w 2021 r. poszkodowanych zostało 1,9 tys. osób, w tym 10 osób w wypadkach zbiorowych. Liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy, podobnie jak ogółem w kraju, zmniejszyła się zarówno w stosunku do 2015 r., jak i 2010 r., tj. odpowiednio: o 22,7% i o 15,1%. Poszkodowani w sektorze prywatnym stanowili 74,8% wszystkich poszkodowanych w wypadkach przy pracy. W ogólnej liczbie poszkodowanych – 62,0% wykonywało pracę w zakładach (jednostkach lokalnych) o liczbie pracujących do 249 osób, w tym ponad 36% – w przedziale od 50 do 249 osób.

Tablica 4. Poszkodowani w wypadkach przy pracy^a według skutków wypadków
Table 4. Persons injured in accidents at work^a by accident consequences

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2021		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2010=100	2015=100
Ogółem Total	2396	2181	1851	77,3	84,9
w tym kobiety of which women	694	710	558	80,4	78,6
W wypadkach: In accidents:					
Śmiertelnych Fatal	10	10	6	60,0	60,0
Ciężkich Serious	23	21	20	87,0	95,2
Z innym skutkiem With other effect	2363	2150	1825	77,2	84,9

^a Zgłoszone w danym roku; poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie.
^a Registered in a given year; excluding private farms in agriculture.

W porównaniu z 2015 r. liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy zmniejszyła się w czternastu sekcjach. Największy bezwzględny spadek odnotowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz w przemyśle i edukacji. Wzrost wystąpił w dwóch sekcjach: budownictwie oraz pozostałej działalności usługowej. W stosunku do 2010 r. spadek liczby osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy odnotowano w czternastu sekcjach. W wartościach bezwzględnych najbardziej zmniejszyła się liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy w handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz w przemyśle i budownictwie. Wzrost natomiast odnotowano w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej.

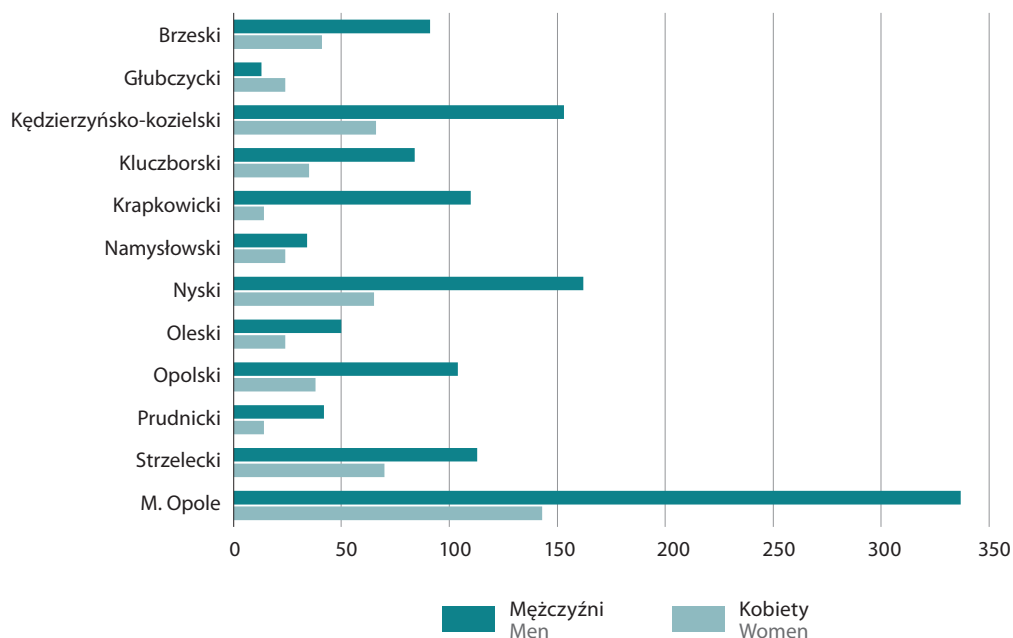
Ocena częstości występowania zdarzeń wypadkowych przy pracy jest możliwa po dokonaniu analizy wskaźnika wypadkowości, tj. liczby osób poszkodowanych na 1000 pracujących. Omawiany wskaźnik w 2021 r. wyniósł 6,31 i był niższy zarówno w porównaniu z 2015 r. (7,93), jak i 2010 r. (9,44).

Ważnym aspektem analizy okoliczności wypadków przy pracy jest charakterystyka demograficzno-zawodowa osób, które w tych wypadkach zostały poszkodowane. Wypadkom przy pracy częściej ulegali mężczyźni. W 2021 r. mężczyźni stanowili ponad 2/3 poszkodowanych w wypadkach przy pracy (69,9%). Wśród ogólnej liczby poszkodowanych blisko połowa (47,6%) to osoby w wieku 25–44 lata.

W 2021 r. pod względem stażu pracy na zajmowanym stanowisku najliczniejszą grupę poszkodowanych w wypadkach przy pracy stanowiły, podobnie jak w poprzednich latach, osoby ze stażem pracy 1 rok i mniej (31,0% wszystkich poszkodowanych). Najbardziej niebezpieczną pracę wykonywali pracownicy w grupach zawodów: robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni, operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych oraz robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków). Odsetek poszkodowanych w wypadkach przy pracy w tych grupach zawodów wynosił odpowiednio: 13,2%, 12,8% i 9,8%.

Większość osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy (ponad 72%) notowano w podregionie opolskim. W 2021 r. najwięcej osób uległo wypadkom w m. Opolu (25,9%) i w powiecie nyskim (12,3%), natomiast najmniej w powiatach: głubczyckim (2,0%) oraz prudnickim (3,0 %).

Wykres 26. Poszkodowani w wypadkach przy pracy^a według płci w 2021 r.
Chart 26. Persons injured in accidents at work^a by sex in 2021

^a Zgłoszone w danym roku; poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie.
^a Registered in a given year; excluding private farms in agriculture.

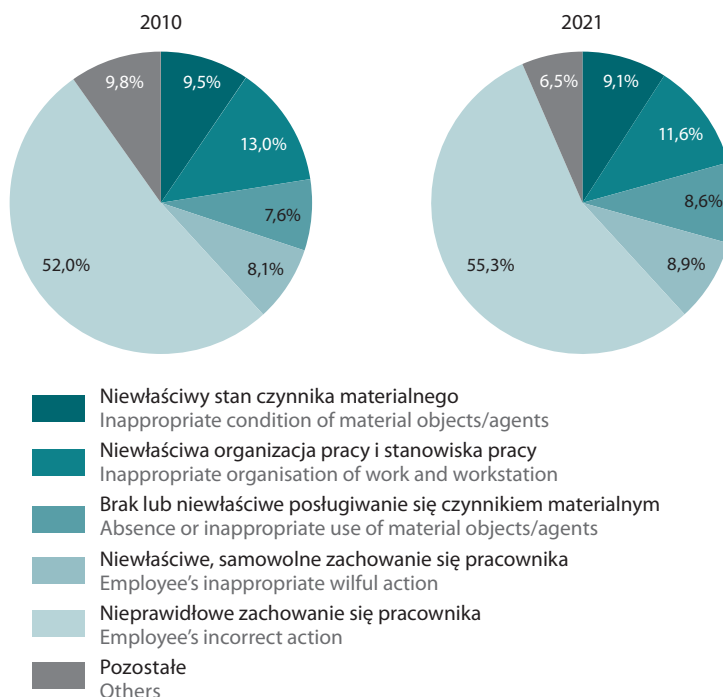
Ważnym etapem w dążeniu do poprawy warunków pracy, zwłaszcza w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników, jest identyfikacja przyczyn, wydarzeń oraz czynników powodujących niebezpieczne zdarzenia. Analiza tych informacji jest bardzo ważna z punktu widzenia działań profilaktycznych.

Wydarzenia powodujące wypadki przy pracy dzielą się na dwie grupy: wydarzenia będące odchyleniem od stanu normalnego i wydarzenia powodujące uraz. Biorąc pod uwagę pierwszą z wyróżnionych grup w 2021 r. najwięcej poszkodowanych uległo wypadkom w wyniku poślizgnięcia, potknięcia się, upadku osoby (29,2% poszkodowanych), w konsekwencji utraty kontroli nad: maszyną, środkami transportu, transportowanym ładunkiem, narzędziem, obiektem, zwierzęciem (21,3%) oraz uszkodzenia, rozerwania,

pęknięcia, ześlizgnięcia, upadku, załamania się czynnika materialnego (15,5%). Z analizy grupy wydarzeń powodujących uraz wynika, że najczęściej osób zostało poszkodowanych w następstwie zderzenia z/uderzenia w nieruchomy obiekt (33,9% poszkodowanych), uderzenia przez obiekt w ruchu (20,4%) oraz kontaktu z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym (19,2%).

W 2021 r. w województwie opolskim odnotowano 4,3 tys. przyczyn powodujących wypadki przy pracy, tj. mniej o 11,6% niż w 2015 r. i o 18,9% w stosunku do 2010 r. Od kilku lat co drugą przyczyną powodującą wypadki przy pracy są nieprawidłowe zachowania się pracownika, stanowiące w 2021 r. 55,3% ogólnej liczby przyczyn wypadków. Tak wysoki odsetek spowodowany był głównie niedostateczną koncentracją uwagi na wykonywanej czynności (23,1%) oraz zaskoczeniem niespodziewanym zdarzeniem (20,6%).

Wykres 27. Struktura przyczyn wypadków przy pracy^a
Chart 27. Structure of causes of accidents at work^a

^a Zgłoszone w danym roku; poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie.
a Registered in a given year; excluding private farms in agriculture.

W 2021 r. w wyniku wypadków przy pracy śmierć poniosło 6 osób, ciężkiego urazu doznało 20 osób, a poszkodowanych z innym skutkiem było 1,8 tys. osób. Najwięcej osób doznało urazów kończyn górnych i dolnych (odpowiednio: 46,6% i 33,1% poszkodowanych). Ze względu na rodzaj urazu najczęściej występującymi były rany i powierzchowne urazy (47,4%) oraz przemieszczenia, zwichnięcia, skręcenia i naderwania (23,5%).

Jedną z ważniejszych konsekwencji wypadków przy pracy dla danego zakładu, a ostatecznie dla całej gospodarki narodowej, jest niezdolność do pracy skutkująca absencją pracowników. Liczba dni niezdolności do pracy w 2021 r. wynosiła 78,2 tys., a w przeliczeniu na 1 poszkodowanego (bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych) – 42 dni (przeciętnie w kraju – 38 dni). Najczęściej osoby poszkodowane były niezdolne do pracy przez okres 4–13 dni oraz 31–90 dni (odpowiednio: 29,7% i 27,8%).

Analiza taksonomiczna rynku pracy według powiatów

Taxonomic analysis of the labour market by powiats

Celem analizy jest porównanie poziomu rozwoju rynku pracy w powiatach województwa opolskiego. Analizę przeprowadzono z zastosowaniem taksonomicznej metody wzorca rozwoju, na podstawie której wyznaczono taksonomiczny miernik rozwoju (TMR) i uzyskano ranking powiatów pod kątem badanego zjawiska. Im wyższe wartości przyjmuje TMR tym bardziej rozwinięty jest dany powiat w analizowanym obszarze. Dla określenia zmian poziomu rozwoju w ujęciu czasowym analizą zostały objęte lata 2010 i 2021. Do budowy miernika syntetycznego przyjęto zbiór potencjalnych zmiennych diagnostycznych pozostających w związku merytorycznym z analizowanym zjawiskiem. Zmienne poddano weryfikacji ze względu na kryteria merytoryczne (cechy mierzalne, dostępne i reprezentujące dane zjawisko) oraz formalne (odpowiedni poziom współczynnika zmienności i korelacji).

W wyniku weryfikacji dokonano eliminacji zmiennych, dla których:

- zdolność dyskryminacyjna wyrażona współczynnikiem zmienności była mniejsza od założonej wartości progowej – 0,10,
- pojemność informacyjna w postaci współczynnika korelacji przekraczała przyjętą wartość progową – 0,80.

Ostatecznie w analizie uwzględniono następujące zmienne diagnostyczne:

- 1) pracujący na 1000 ludności,
- 2) pracujący w przemyśle i budownictwie na 1000 ludności,
- 3) stopa bezrobocia rejestrowanego,
- 4) bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy w % bezrobotnych zarejestrowanych ogółem,
- 5) bezrobotni w wieku do 25 lat w % bezrobotnych zarejestrowanych ogółem,
- 6) liczba dni niezdolności do pracy na 1 poszkodowanego.

Zbiór przyjętych zmiennych podzielono na dwa podzbiory:

- stymulanty, których wzrost wartości świadczy o pożądanym rozwoju badanego zjawiska (zmienne diagnostyczne o numerach 1–2),
- destymulanty, których wysokie wartości negatywnie wpływają na badane zjawisko (zmienne diagnostyczne o numerach 3–6).

W celu zbudowania rankingu doprowadzono zmienne diagnostyczne do wzajemnej porównywalności poddając je standaryzacji. Kolejno skonstruowano wzorcową zmienną syntetyczną będącą wzorcem rozwoju. Jest on w tym przypadku abstrakcyjną jednostką wzorcową o idealnych cechach. Za wzorce przyjęto powiaty o najwyższych wartościach wybranych zmiennych diagnostycznych.

Dysponując znormalizowanymi i doprowadzonymi do wzajemnej porównywalności zmiennymi obliczono syntetyczny miernik rozwoju, którego wartości zawarte są w przedziale [0, 1]. Wyższa wartość tego miernika oznacza, że badany obiekt znajduje się bliżej wzorca. Wyniki przeprowadzonych obliczeń przedstawia tablica nr 5.

Tablica 5. Taksonomiczne mierniki rozwoju
 Table 5. Taxonomic indicators of the development

Powiat Powiat	2010		2021	
	wartość miernika value of the indicator	pozycja w rankingu position in the ranking	wartość miernika value of the indicator	pozycja w rankingu position in the ranking
Brzeski	0,275	5	0,368	4
Głubczycki	0,161	10	0,123	12
Kędzierzyńsko-kozielski	0,350	3	0,213	9
Kluczborski	0,158	12	0,189	10
Krapkowicki	0,389	2	0,442	2
Namysłowski	0,160	11	0,221	8
Nyski	0,215	8	0,306	5
Oleski	0,226	7	0,285	7
Opolski	0,281	4	0,293	6
Prudnicki	0,162	9	0,167	11
Strzelecki	0,255	6	0,372	3
M. Opole	0,629	1	0,689	1

Zarówno w 2010 r. jak i w 2021 r. pierwsze miejsce w rankingu zajmowało m. Opole osiągając najwyższe wartości miernika rozwoju wynoszące odpowiednio: 0,629 oraz 0,689. Na wysokie wartości tego wskaźnika wpływała przede wszystkim najkorzystniejsza sytuacja m. Opola w zakresie następujących zmiennych diagnostycznych: pracujący na 1000 ludności, stopa bezrobocia rejestrowanego, bezrobotni w wieku do 25 lat w % bezrobotnych zarejestrowanych ogółem. Drugim powiatem o wysokiej pozycji w rankingu w 2021 r. był krapkowicki, w przypadku którego wartość wskaźnika syntetycznego wzrosła względem 2010 r., a tym samym powiat zbliżył się do obiektu wzorcowego. Jego pozycja w rankingu nie uległa jednak zmianie w porównywanych latach. Zarówno w przypadku m. Opola, jak i powiatu krapkowickiego nastąpiło zmniejszenie się odległości do obiektu wzorcowego i jednostki te odnotowały wyższe wartości miernika rozwoju (odpowiednio: o 0,060 i 0,053). W 2021 r. najniższą pozycję w rankingu zajmował powiat głubczycki, który w 2010 r. uplasował się na 10 miejscu w rankingu.

W analizowanych latach widoczne są tendencje:

a) poprawa pozycji w rankingu:

- powiat brzeski – wzrost o 1 pozycję (z miejsca 11 na 10),
- powiat kluczborski – wzrost o 3 pozycje (z miejsca 8 na 5),
- powiat namysłowski – wzrost o 1 pozycję (z miejsca 4 na 3),
- powiat nyski – wzrost o 1 pozycję (z miejsca 7 na 6),
- powiat strzelecki – wzrost o 3 pozycje (z miejsca 6 na 3),

b) pogorszenie się pozycji w rankingu:

- powiat kędzierzyńsko-kozielski – spadek o 6 pozycji (z miejsca 3 na 9),
- powiat głubczycki – spadek o 2 pozycje (z miejsca 10 na 12),
- powiat opolski – spadek o 2 pozycje (z miejsca 4 na 6),
- powiat prudnicki – spadek o 2 pozycje (z miejsca 9 na 11).

Nie odnotowano zmian pozycji w rankingu dla m. Opola (miejsce 1) oraz powiatu krapkowickiego (miejsce 2) i oleskiego (miejsce 7). Wśród powiatów województwa opolskiego można wskazać takie, które poprawiły pozycję w rankingu oraz wartość miernika rozwoju oraz takie, które uplasowały się na niższej pozycji w rankingu w 2021 r. pomimo poprawy wartości wskaźnika rozwoju (powiat opolski i prudnicki).

Na uwagę zasługuje także wartość rozstępu miary rozwoju świadcząca o zróżnicowaniu przestrzennym w sytuacji na rynku pracy. Większy rozstęp, tj. 0,57 odnotowano w 2021 r., podczas gdy w 2010 r. wynosił on 0,47. Oznacza to, że sytuacja na rynku pracy w powiatach województwa opolskiego jest bardziej zróżnicowana w 2021 r. niż w 2010 r.

Analizowane powiaty podzielono na trzy grupy pod względem skali zróżnicowania rozwoju rynku pracy: o wysokim, średnim oraz niskim poziomie rozwoju rynku pracy (tablica 6). Do każdej grupy przyporządkowano powiaty osiągające odpowiednie wartości.

Tablica 6. Wartości graniczne przedziałów
Table 6. Limit values of ranges

Poziom rozwoju Level of development		2010		2021	
		max max	min min	max max	min min
I	Wysoki High	0,629	0,472	0,689	0,500
II	Średni Medium	0,472	0,315	0,500	0,312
III	Niski Low	0,315	0,158	0,312	0,123

Wysokie wartości miernika rozwoju prezentowanego przez m. Opole sprawiły, że było ono liderem w rankingu pod względem osiągniętych pozycji w obydwu latach i jako jedyne zostało zaklasyfikowane do jednostek o najlepszej sytuacji na rynku pracy. Do powiatów o średnim poziomie rozwoju zaliczono w 2010 r. powiat kędzierzyńsko-kozielski i krapkowicki. Sytuacja w tej grupie zmieniła się w 2021 r. kiedy do tej grupy zaliczono niezmiennie powiat krapkowicki, jak również strzelecki i brzeski. Ze względu na znaczne zmniejszenie się wartości miernika rozwoju dla kędzierzyńsko-kozielskiego, jednostka ta należała do grupy o niskim poziomie rozwoju rynku pracy. Pozostałe powiaty zaklasyfikowane zostały do grupy charakteryzującej się niskim poziomem rozwoju.

Tablica 7. Grupy powiatów według poziomu rozwoju rynku pracy
Table 7. Groups of powiats by level of labour market development

2010			2021		
poziom rozwoju level of de- velopment	powiat powiat	wartość miernika value of the indicator	poziom rozwoju level of de- velopment	powiat powiat	wartość miernika value of the indicator
I	M. Opole	0,629	I	M. Opole	0,689
II	Krapkowicki	0,389	II	Krapkowicki	0,442
	Kędzierzyńsko-kozielski	0,350		Strzelecki	0,372
III	Opolski	0,281	III	Brzeski	0,368
	Brzeski	0,275		Nyski	0,306
	Strzelecki	0,255		Opolski	0,293
	Oleski	0,226	Oleski	0,285	
	Nyski	0,215	Namysłowski	0,221	
	Prudnicki	0,162	Kędzierzyńsko-kozielski	0,213	
	Głubczycki	0,161	Kluczborski	0,189	
	Namysłowski	0,160	Prudnicki	0,167	
	Kluczborski	0,158	Głubczycki	0,123	

Uwagi ogólne

Dane prezentuje się:

1. w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251 poz. 1885, z późniejszymi zmianami).

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

2. według sektorów własności:
 - **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
 - **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

Jednostka **lokalna** jest to zorganizowana całość (zakład, oddział, filia) położona w miejscu zidentyfikowanym odrębnym adresem, pod którym lub z którego prowadzona jest działalność przez co najmniej jedną osobę pracującą.

Dane prezentowane są w układzie **Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS)** obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, wprowadzonej rozporządzeniem Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 czerwca 2003 r., z późniejszymi zmianami). Klasyfikacja została ustanowiona w celu zbierania, opracowania i rozpowszechniania na obszarze Unii Europejskiej porównywalnych danych dla statystyk regionalnych. Od 1 stycznia 2021 r. obowiązują zmiany wprowadzone Rozporządzeniem Komisji (UE) 2019/1755 z dnia 8 sierpnia 2019 r.

Podregiony (poziom 3) grupują jednostki szczebla powiatowego.

Informacje w podziale według **województw, powiatów i gmin** oraz w podziale na **miasta i wieś** podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez miasta rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez wieś – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

Dane o ludności, a także współczynniki demograficzne oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:

- dla lat 2010–2019 – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla lat 2010 i 2011 zastosowano podział administracyjny z dnia 31 grudnia 2011 r., dla pozostałych lat – każdorazowy podział administracyjny),
- od 2020 r. – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 (dla lat 2020–2021 zastosowano podział administracyjny z dnia 31 grudnia 2021 r.).

Przez ludność w **wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w **wieku mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni 45–64 lata, kobiety 45–59 lat. Przez ludność w **wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w **wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność w **wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

Dane o **migracjach wewnętrznych ludności** opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

Dane o **migracjach zagranicznych ludności** na pobyt stały, opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale administracyjnym opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

Z ważniejszych klasyfikacji, według których zaprezentowano dane w publikacji – obok PKD 2007 – należy wymienić **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania zatrudnionych i ich wynagrodzeń oraz bezrobotnych; klasyfikacja wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 227), w miejsce obowiązującej do dnia 31 grudnia 2014 r.

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, obliczono w warunkach porównywalnych.

Do przeliczeń danych według liczby ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto liczbę ludności według krajowej definicji zamieszkania, opracowaną metodą bilansową. Przy **przeliczaniu na 1000 ludności** itp. danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 czerwca.

Od 1 kwartału 2021 r. w BAEL wprowadzono zmiany metodologiczne wynikające z wdrożenia rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej, tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. oraz jego aktów implementacyjnych. Zmiany dotyczą przede wszystkim zakresu podmiotowego – zasadniczą częścią badania są objęte osoby **w wieku 15-89 lat**.

W związku z powyższym **dane BAEL od 1 kwartału 2021 r. nie mogą być porównywane z poprzednimi okresami (z wyjątkiem danych przeliczonych)**.

Do wyliczenia **stopy bezrobocia rejestrowanego** przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie w przypadku:

- kraju i województwa wyszacowanych – dla lat 2010–2019 na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010, dla lat 2020–2021 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2020,
- podregionów oraz powiatów – wyszacowanych dla lat 2010–2020 na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010, dla 2021 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Dane te są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie.

W 2021 r. zmianie uległa metoda badania **warunków pracy** z pełnej na metodę reprezentacyjną na dobranej celowo próbie, w związku z czym dane od 2021 r. są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie.

Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

U w a g a. Od 1 stycznia 2017 r. brak porównywalności danych z latami poprzednimi dla powiatu opolskiego i miasta Opola, ze względu na zmiany w podziale terytorialnym województwa.

Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności — PKD 2007; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót	pełna nazwa
sekcje	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną gorącą wodę i powierze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
Produkcja wyrobów z metalu	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Handel hurtowy	Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi
Handel detaliczny	Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi
Transport lądowy i rurociągowy	Transport lądowy oraz transport rurociągowy

Źródła danych

W publikacji zaprezentowano dane opracowane m.in. przez niżej wymienione instytucje i jednostki:

- Ministerstwo Cyfryzacji,
- Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

General notes

Data are presented:

1. according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, was introduced on 1 January 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251 item 1885, with later amendments).

The item **"Industry"** was introduced, including NACE Rev. 2 sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" as well as "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities", as an additional grouping.

2. according to ownership sectors:

- **public sector** – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local government units as well as "mixed ownership" with a predominance of capital (property) of public sector entities,
- **private sector** – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as "mixed ownership" with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

"Mixed ownership" is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company's registration application.

The **local** unit is an organised whole (plant, branch, subsidiary) located at the site identified by a separate address at which or from which the activity is carried out by at least one employed person.

Data are presented in accordance with the **Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS)**, obligatory in the countries of the European Union, introduced according to the Regulation No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21 June 2003, with later amendments). Classification was established to enable the collection, compilation and dissemination of harmonised regional statistical data in the European Union. From 1 January 2021 there are changes applied by Commission Regulation (EU) 2019/1755 of 8 August 2019.

Subregions (level 3) group powiat-level units.

Information by **voivodships**, **powiats** and **gminas** as well as by **urban** and **rural areas** is presented according to administrative division in a given period. The term urban areas is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term rural areas is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

Data about the population and also demographic rates as well as indicators per capita (per 1000 of population etc.), were prepared assuming the number of population balanced on:

- for the years 2010–2019 – the basis of results of the National Population and Housing Census 2011 (for the years 2010 and 2011 administrative division as of 31 December 2011 was used, for remaining years – administrative division in force at a given moment),
- since 2020 – the basis of the results of the National Population and Housing Census 2021 (for 2020 and 2021 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 December 2021).

The **working age population** refers to males aged 18–64 and females aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

Data regarding **internal migration of the population** were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of persons for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

Data regarding **international migration of the population** for permanent residence were compiled on the basis of gmina documentation regarding registrations of persons arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding deregistrations of persons leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed** and – unless otherwise indicated – include entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

Data – unless otherwise indicated – are compiled in accordance with **the respective organisational status of units of the national economy**.

Data according to PKD 2007/NACE Rev. 2 sections and divisions, as well as according to administrative division are compiled – unless otherwise indicated – using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organisational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organisational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and services) on their own-account in order to earn a profit.

Other than PKD 2007/NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the publication, the **Occupations and Specialisations Classification (KZiS)**, should be mentioned, on the basis of which paid employees and their wages and salaries as well as unemployed persons are grouped; the classification was introduced on 1 January 2015 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy dated 7 August 2014 (Journal of Laws 2018 item 227), replacing the classification valid until 31 December 2014.

Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices – in case of methodological changes – are calculated in comparable conditions.

For the purpose of calculating data by population number – unless otherwise indicated – the population number according to the national definition of residence, compiled using the balance method, was adopted. When **computing per 1000 population, etc.** data as of the end of a year, the population as of 31 December was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 June.

Since the first quarter of 2021, there have been introduced methodological changes in the LFS, resulting from the implementation of framework regulation for social statistics, i.e. Regulation (EU) 2019/1700 of the European Parliament and of the Council of 10 October 2019 and its implementing acts. The changes mainly concern the subjective range – the core part of the survey covers persons **aged 15–89**.

Therefore, the LFS data since the first quarter of 2021 must not be compared with previous periods (with the exception of recalculated data).

To calculate the **registered unemployment** rate, the number of employed persons taking into account persons working on the private farms in agriculture was adopted in the case of:

- country and the voivodship estimated – for the years 2010–2019 based on the results of the National Agricultural Census 2010, for the years 2020–2021 – National Agricultural Census 2020,
- subregions and powiats – estimated for the years 2010–2020 on the basis of the results of the National Agricultural Census 2010, for 2021 – the National Agricultural Census 2020.

These data are not comparable with the data for the previous years.

In 2021, the working conditions survey method was changed from a full scale to a purposive sampling method, drawn on a purposive sample, therefore the data from 2021 are incomparable with the data for the previous years.

Data – unless otherwise indicated – do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

Note. Since January 1, 2017 – lack of data comparability with the previous years for the Opolski powiat and the city of Opole, due to changes in the territorial division of the voivodship.

Selected information for the last year, presented on the basis of preliminary data, may change in subsequent publications of the Statistical Office.

Due to the rounding of data, in some cases sums of components can slightly differ from the amount given in the item „total“.

The names of some sections of the Polish Classification of Activities – PKD 2007 used in publication have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

abbreviation	full name
sections	
Trade; repair of motor vehicles	Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Accommodation and catering	Accommodation and food service activities
divisions	
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker	Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
Manufacture of metal products	Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
Wholesale trade	Wholesale trade, except of motor vehicles and motorcycles
Retail trade	Retail trade, except of motor vehicles and motorcycles
Land and pipeline transport	Land transport and transport via pipelines

Sources of data

The publication presents data compiled i.a. by the following institutions and units:

- Ministry of Digital Affairs,
- Ministry of Family and Social Policy,
- Social Insurance Institution,
- Agricultural Social Insurance Fund.